Europos LIETUVIS

Nr. 37 (367) 15. 8. 1954. LONDONAS, 1954 m. rugsėjo mėn. 15 d. VII metai

DŪMOJIMAI APIE MŪSŲ SPAUDĄ

SPAUDOS ATGAVIMO 50 METŲ SUKAKTIES PROGA

Mašinos ratams monotoniškai besisukant, laisva mintis šokinėja nuo vieno dalyko prie kito. Valandėlei užmerkiu akis ir bandau įsivaizduoti, kas atsitiktų su mūsų tremties organizuotu gyvenimu, jei vieną dieną netektume savo spaudos. Kas liktų iš tremtinių veiklos, jų organizacijų, draugijų, sąmbūrių ir tautinės egzistencijos, jei vieną dieną būtų uždraustos visos lietuviškos knygos ir laikraščiai? Koks likimas ištiktų mūsų DBL Sąjungą ir kas palaikytų ryšį tarp visų Vakarų Europoj išblaškytų lietuvių, jei pav., paskutinis lietuviškas laikraštis būtų likviduotas? Atsakymas perdaug aiškus. Šiurpas nukrato tik apie tai pagalvojus...

Pakeliaukim 50 metų atgal. 1904-tieji spaudos atgavimo metai. O prieš tai tamsus, kaip naktis 40 metų spaudos draudimo laikotarpis. Ar galės šiandien suprasti kultūringas Vakarų žmogus, kad ne asmeniui, ne draugijai, o visai tautai barbariškiausiu būdu buvo atimtas vienintelis šviesos, mokslo ir pažangos šaltinis — spauda? Ar patikės kas nors, kad dar 20-tojo amžiaus pradžioje beveik pačioj Europos širdy rusų caro žandarai kalino ir trėmė žmones vien tik už tai, kad jie norėjo melstis iš savo kalba parašytų maldaknygių? Ar supras pasaulis lietuvių tautos genijų, kuris iš negirdėtai žiaurios ir tamsios priespaudos išsivadavęs, per trumpą Nepriklausomybės laiką sugebėjo įrikiuoti savo kraštą į kultūringų Europos valstybių eiles? Ar neatrodys jiems tatai mitas, neįtikėtina istorija, kaip tai atrodo nevienam ir mūsų jaunesniųjų? Praskleiskim tos tragiškos istorijos nors mažą kraštelį.

Vienu užsimojimu Vilniaus generalgubernatorius Muravjovas 1846 m. patvarkė, kad vadovėliai Lietuvos mokykloms būtų spausdinami ne lietuviškomis, o rusiškomis raidėmis. Sekančiais metais jo įpėdinis Kaufmanas šį patvarkymą išplėtė ir papildė: visos lietuviškos knygos ir laikraščiai, neišskiriant maldaknygių, turėjo būti spausdinamos tik rusiškomis raidėmis — kirvukais. Potvarkio tikslas visiškai aiškus — pripratinti žmones prie rusiškų raidžių, o tada uždrausti ir pačią lietuvių kalbą.

Prasidėjo atkakli, bet labai nelygi kova. Rusai be pasigailėjimo naikino slaptai pasirodžiusią lietuvišką spaudą ir žiauriai baudė jos skaitytojus, bei platintojus. Žandarams vis labiau siautėjant, spaudos platinimas kas kart sunkėjo. Buvo prieita net iki to, kad kaimo mokykloms lietuviškos abėcėlės buvo, kaip Babilonijos dantyraštis, išlipdomos molio lentelėse ir išdegamos. Mat, tokių lentelių rusai nelaikė knygomis ir per kratas neatimdavo.

Kovos už lietuvišką spaudą priešaky tvirtai atsistojo didysis Žemaičių vyskupas M. Valančius. Jam talkininkavo didelis būrys pasauliečių ir kunigų. Neberasdami kitos išeities, jie pradėjo lietuviškas knygas spausdinti Prūsuose ir slaptai gabenti per sieną. Ten gimė „Aušra" ir kiti pirmieji mūsų laikraščiai. Nors tuo metu geležinės uždangos nebuvo, tačiau knygų gabenimas per sieną buvo labai sunkus ir pavojingas darbas. Tame darbe labiausiai išgarsėjo legendarinis visų knygnešių tėvas Jurgis Bielinis. Dėl savo nepaprasto apsukrumo jis išvengė ištrėmimo. Tačiau šimtai knygnešių ir platintojų pakliuvo į žandarų rankas ir buvo ištremti į Sibirą. Pirmoji knygų platintoja, pramynusi kelius į Sibirą, V. Biržiškos teigimu, buvo škaplerninkė Karolina Laniauskaitė. Trečią kartą pagauta knygas beplatinant, ji buvo ištremta į Oloneco guberniją. Ją sekė šimtai naujų aukų.

Tuo pačiu metu JAV lietuviai taip pat pradėjo leisti ne mažą knygų ir jas įvairiais būdais siųsti į Lietuvą. Jiems į talką atėjo nuo rusų persekiojimų iš Lietuvos pabėgę spaudos darbuotojai. Kovai už lietuvišką spaudą darėsi vis aršesnė. Galiotas pradėjo svyruoti prieš Dovydą. Pagaliau caro valdžia, matydama, kad nebegalės „užtvenkti upės bėgimo", 1904 m. lietuviams spaudą grąžino. Tokiu būdu 40 metų trukusi barbariška skriauda, per milžiniškas lietuvių pastangas ir kruvinas aukas buvo atitaisyta. Ano meto, palyginti, negausios lietuvių pajėgos, su didžiausiu užsispyrimu kovojusios prieš smurtą ir neteisybę, gali būti šviesiu pavyzdžiu šių dienų kovotojams.

Šiais metais švenčiame to didžiojo įvykio,spaudos atgavimo, 50 metų sukaktį. Šis 50 metų laikotarpis yra vienas spalvingiausių Lietuvos istorioj. Apie jį mūsų tautos ir kultūros istorikai turės daug ką pasakyti. Tame laikotarpy mūsų tauta, atgavusi laisvę, išskleidė gražiausius savo valstybinio ir kultūrinio genialumo žiedus. Per tą laiką daugely sričių lietuvių tauta įkopė į tokias aukštumas, į kurias ramiai gyvenančios tautos keliavo ištisus šimtmečius. Tačiau tame pačiame laikotarpy Lietuva, perblokšta ir išniekinta, vėl pateko į dar kietesnes tos pačios rusiškos meškos letenas.

Būtų perdaug šioj vietoj bandyti įvertinti, kas mūsų spaudos per 50 metų padaryta ar kas nepadaryta. Sukakties proga mintis vis labiau koncentruojasi ties šia diena. Todėl ir norisi prabėgom užkliudyti vieną kitą faktą, turintį tiesioginį ryšį su mumis pačiais ir mūsų tremties spauda.

Rašytojų ir intelektualų tremtyje turime, palyginti, daug. Pav. vien Anglijoj turime virš pusės tuzino savarankiškai besireiškiančių rašytojų, kas sudaro vidutiniškai kiekvienam tūkstančiui lietuvių po rašytoją. Tai yra daug. Manau, kad panašus santykis gali būti ir JAV. O kur menininkai, mokslininkai, inžinieriai, gydytojai ir visų kitų sričių specialistai. Tai iš Tėvynės atsigabenta didelė gyvoji kultūros pajėga, kuri tremty niekada negalėtų būti tokiu mastu išugdyta. Reikia pripažinti, kad mūsų rašytojų ir kultūrininkų entuziazmas dirbti ir kurti yra nepaprastai didelis. Imkim, pav., Lietuvių Enciklopediją. Ji gimsta vien tik iš mūsų intelektualų nepaprasto ryžto ir pasiaukojimo. Ir jeigu lenkų mokslininkas Jan Otrebski mano, kad lietuviams užteks taikos konferencijoj padėti ant stalo Lietuvių Kalbos Žodyną ir jų subrendimas nepriklausomam gyvenimui bus įrodytas, tai tremtiniai iš savo pusės padės ne mažiau svarų argumentą — Lietuvių Enciklopediją. Ir geresnio paminklo spaudos sukakčiai paminėti niekas nebegalėtų sugalvoti.

Tačiau šalia to, kas spausdinama, perspausdinama, rašoma ir leidžiama, šiais sukakties metais mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo vadovai turėtų, mano išmone, neatidėliojant pradėti vykdyti šiuos du uždavinius:

1. Leisti mūsų nutautėti pradėjusiam jaunimui skirtus populiarius, patrauklius ir pigius pasiskaitymus apie Lietuvą, jos istoriją, ūkį, meną, literatūrą ir t.t.

2. Rinkti ir leisti tremty esančių mūsų tautos veteranų, mokslininkų, rašytojų, visuomenininkų kūrybą bei prisiminimus iš paskutinio 50 metų laikotarpio, nes tai turės atstoti ne tik dabar neprieinamą istorinę medžiagą, bet taip pat užpildyti tautiškos — kultūrinės veiklos istorinį vakumą, kuris susidarė nuo pirmosios okupacijos pradžios.

Šitie dalykai yra tokie svarbūs, kad tolimesnis įrodinėjimas dėl jų būtinumo, atrodo, yra visiškai nereikalingas. Jie turėtų būti vykdomi iš visuomeninių lėšų fondo, visai neatsižvelgiant ar tai būtų nuostolis ar pelnas.

Minėtinas ir dar vienas kitas dalykas, kuris šiaipjau galėtų būti ir į antrą mūsų veiklos planą nustumtas. Pav., labai dažnai ir pamatuotai nusiskundžiame, kad labai maža arba ir visai nėra lietuviškų leidinių užsienių bibliotekose. Tai yra tiesa. Bet taip pat tiesa, kad ir dabar ne ką daugiau šioj srity padarom. Štai prieš akis guli dvi savo srities specialistų parašytos knygos — Dr. P. Joniko Lietuvių Kalbos Istorija ir Jono K. Kairio Nepriklausomos Lietuvos pinigai. Abi jos gražiai išleistos ir turi santraukas anglų kalba. Bet pabandyk jas gauti nors vienoj Anglijos bibliotekoj. Dabar pats laikas atkreipti į tai didesnį dėmesį. Taip pat būtų labai sveikintina, kad L. Enciklopedijos pavyzdžiu, visų vertingesnių leidinių tam tikras kiekis būtų atidėtas pargabenimui į laisvą tėvynę.

Visiems jau nusibodo kalbos apie informacinių leidinių trūkumą, bet padaryta tikrai ne daug. Šioj srity reiktų ne tik rūpintis propagandinio tipo brošiūromis, bet ir rimtesne informacija. Jeigu būdami tremty būtume kasmet išleidę svetima kalba tik po vieną knygą apie Lietuvą, tai šiandien jau turėtume beveik 10 tomų informacinių leidinių. Tai padaryti buvom pajėgūs, bet delsėme. Šiais sukakties metais ir ši negerovė turi būti atitaisyta. Kai kurie iš tokių leidinių pasitarnautų ne tik informacijai apie mūsų kraštą, bet ir įvairiom studijom. Pav., prof. Pakštas sakosi dabar turįs versti iš savo Pabaltijo Reg. Geografijos amerikiečiams studentams, nes anglų kalba knygų apie tai nėra. O galėjo jau seniai būti.

Pagaliau porą žodžių spaudos skaitytojams, t.y. patiems sau. Visi gerai žinom, kad knygų leidyklos verčiasi su nuostoliais. (Jos ir Lietuvoj turtų nesusikrovė). Tuščias reikalas kalbėti apie knygų leidimą, jeigu jas mažai kas perka. Prieš 50 metų buvo kitaip — už spausdintą lietuvišką žodį mūsų tėvai į Sibirą ėjo. Knygos ieškojo ne tik šviesuoliai, bet ir artojai. Šiandien laikai kiek pasikeitė, o karu ir žmonės... Tačiau nerūstaukim perdaug ant jų, nes naujo gyvenimo sukūriuose jie kartais nebesusivokia. Tiesa, kad neskaitą savos spaudos daro skriaudą lietuvių kultūrai ir nuostolius knygų leidykloms. Bet dar didesnius nuostolius jie daro patys sau. Atitrūkę nuo savo gimtojo žodžio ir nuo savo spaudos, jie palieka kaboti ore. Nepritapai ir nepritapsi prie krašto, kuriame nesi gimęs ir užaugęs. Niekam svetima kalba neatstos gimtosios. Niekas negalės būti dviejų motinų vaikas.

Iš kitos pusės, mūsų laikraščiai gal kartais pasidaro įkyrūs ir šabloniški, bekartodami vis tuos pačius argumentus spaudos nemėgstantiems. Kartais susidaro įspūdis, kad jei tūlas tautietis tik pirko auto ar televiziją (žinoma, Amerikoj) tai jau knygos jis nebepirks. Būna ir taip. Tačiau kas turės gerų norų ir supras reikalą, tas ir stiklą išgers ir televiziją nusipirks ir lietuviškai knygai svarą — kitą suras. Vien tik peikimu ir prikaišiojimu knygos meilę vargiai sužadinsi. Reikia, kad skaitytojas būtų prie knygos priaugęs, kad jis ją domėtųsi ir kad būtų pasirinktas tinkamas metodas knygai išplatinti.

Pagaliau nėra pasaulyje tautinės bendruomenės, kurios visi nariai vienodai mėgtų grožinę literatūrą ar iš viso knygą. Pav., Anglijoj mažiau žinomi autoriai parduoda savo knygų tik apie 5000 egz. Tuo būdu išeina, kad iš dešimties tūkstančių gyventojų tik vienas nuperka knygą. Žinoma, yra ir populiaresnių, daugiau parduodančių autorių. Tačiau tik keletas jų tegali didžiuotis miljoniniu savo leidinių tiražu. Perkėlus viršuj minėtą santykį į mūsų sąlygas, išeitų, kad kai kuriais atvejais visiems Anglijos lietuviams pakaktų tik vienos naujai pasirodžiusios knygos. Tačiau neturėdami nei savų mokyklų, nei bibliotekų, nei turtingų knygos mecenatų visdėlto šioj srity lietuviai anglus pralenkia. Jie galėtų padaryti ir dar daugiau, jei... knygos būtų pigesnės.

Atrodo, kad turėtų būti einama prie to, kad knygos būtų atskiruose kraštuose įvertinamos ne pagal oficialų valiutos kursą, bet pagal vietos uždarbius. Dabar už vienos dienos uždarbį Amerikoj galima nusipirkti apie tris kartus daugiau knygų negu Anglijoj. Tiesa, kai kurių leidyklų specialios nuolaidos, berods, didelio pasisekimo neturėjo. Tačiau visdėlto būtų sveikintina, kad visos lietuviškos leidyklos pamėgintų šiuo keliu pasukti. Priešingu atveju, gausesnės bibliotekėlės organizavimas vienoj šeimynoj, kad ir labai dideliems knygos mėgėjams, pasidaro sunkiai pasiekiamas idealas.

J. Raskila.

VIENINTĖLĖ DESPOTINĖ KOLONIALINĖ PAJĖGA

East Liverpool, Ohio, vietos laikraštis „REVIEW" anglų pasitraukimo proga iš Suezo pažymėjo, jog kitados dideles imperijos palaipsniui pasitraukia iš buvusių kolonijų ar virsta „commonwealths". Tačiau Sovietai savo noru niekad nepasitrauks iš Lietuvos, Bulgarijos, Rumunijos, Čekoslovakijos, Mandžiurijos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Kinijos, Šiaurės Korėjos bei kitų kraštų, kurie pateko jų diktatūrai į rankas. Jie šiais laikais yra like vienintelė pasauly despotinė kolonialinė pajėga.

(LAIC)

JAUNOJI KARTA NEAPVILS

PROF. J. KAMINSKAS APIE NUEITĄJĮ KELIĄ IR ATEITIES PESPEKTYVAS

Vienas iš senosios kartos veteranų ir VLIKo kūrėjų, Vasario 16 d. akto signataras prof. J. Kaminskas, prieš kiek laiko minėjęs 75 metų sukaktį, vertindamas lietuvių tautos nueitąjį kelią, savo tartame per AB-są į kraštą žodyje pažymėjo, kad visas šis laikotarpis savo turiniu yra nuostabios pažangos metas. Kartu su visu pasauliu, pajėgiai skubėdama, tą pažangą darė ir lietuvių tauta. Įvertinęs ne tik laimėjimus, bet ir padarytąsias klaidas, šis mūsų senosios kartos veteranas pabrėžė, kad vis tiek mūsų pasiektieji laimėjimai buvo dideli, ir tai buvo objektyvus įrodymas, jog mūsų tauta yra kupina jaunų jėgų, yra veržli, nori ir moka mokytis ir turi visų duomenų, jog vis žengtų pirmyn. Ne tik istoriniais laikais, bet ir per 2 pastaruosius šimtmečius Lietuva, prof. J. Kaminsko žodžiais tariant, „buvo metų metais kariaujama, buvo deginama, plėšiama, netekdama šimtmečiais kauptų materialinių turtų ir kurtų vertybių. Tačiau **mūsų protėviai mokėdavo bematant ir vėl atsikurti, mokėsime atsikurti ir mes.** Mus ir šiandien ne tai labiausiai skaudina, kad Maskva su mongolo godumu alina Lietuvą. Baisu dėl ko kito. Skaitant Eltos biuletenius, darosi šiurpu. Namo grįžę vokiečiai, perėję vergų stovyklas Sovietų Rusijoje, pasakoja, kad beveik nėra matę tokių, kuriuose nebūtų sutikę lietuvių — šimtais, kartais tūkstančiais. Tai patvirtina mūsų čia anksčiau turėtas žinias, kad Sovietai su rafinuotu žiaurumu ir planingai naikina lietuvių tautą".

Grįžę iš Lietuvos vokiečiai beveik vienu balsu liudija, kad jie, varge būdami, lietuviuose rado žmones su vakarietiškos kultūros pradais, rado žmones.

Svarstydamas klausimą, **kas darytina,** prof. J. Kaminskas Lietuvos ateičiai lemia mu mūsų uždaviniu laiko daryti ką galint, kad Lietuva ir vėl būtų laisva. Mes turime nepailsti savo pastangose. Antrasis uždavinys — išlaisvintą Lietuvą atkurti, ir tai pasiliekant ne tik ištikimiems demokratijos principams, bet dar daugiau — demokratijos dvasiai. Tie iš mūsų, kurie grįš išlaisvinton Lietuvon, turi būti iš anksto pasiruošę, jog turės būti Vakarų kultūros reiškėjai ir jos kūrėjai atkursimos Lietuvos gyvenime. Pareiškęs įsitikinimą, jog visos išlaisvinimo pastangos bus apvainikuotos laimėjimu, Vasario 16 d. signataras pastebi: „Atgimimo sąjūdžio pradžioj keliasdešimt entuziastų pajudino lietuviškąją žemę ir pažadino iš jos naujas jėgas. Norių ir šiandien tikėti, kad, Lietuvos išlaisvinimo dienoms artėjant, mūsų emigrantinis atžalynas, kad ir ūsu susilaukęs, ras savyje pakankamai pasiryžimo, jog ir vėl būtų mielėmis sukelti mūsų išeiviją dideliam žygiui". Jis ypač daug tikisi iš jaunosios kartos.

Prof. J. Kaminskas žada ir toliau, kiek sąlygos ir sveikata leis, dalyvauti bendrose pastangose bolševikų kankinamai Lietuvai laisvinti. Tą savo pažadą vykdo praktikoje darbais.

PABALTIJO VALSTYBIŲ SANTARVĖ

Laisvieji lietuviai, estai ir latviai visame pasaulyje mini savo valstybių: Lietuvos, Estijos ir Latvijos santarvės ir bendradarbiavimo sutarties pasirašymo 20 metų sukaktį.

Prieš 20 metų, 1934. IX. 12 d. Ženevoje, trys Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrai: St. Lozoraitis, J. Seljama ir V. Munters pasirašydami šią sutartį, pridedamoje deklaracijoje iškilmingai pareiškė:

„Pasirašydami šią dieną sutartį, Lietuvos, Estijos ir Latvijos [galiotiniai pareiškia, kad jų Vyriausybės budės, kad trijų tautų solidariška santarvės ir draugingumo dvasia augtų ir plįstų jų šalyse ir tam tikslui jos pasižada imtis visokių naudingų prieminių ir iniciatyvų arba jas skatinti".

Šitoji sutartis Lietuvos Respublikos Prezidento A. Smetonos buvo paskelbta Vyriausybės Žiniose Nr. 460, 1934. XI. 3 d. ir tą dieną įsigaliojo.

Ji ir šiandien tebegalioja, likdama lietuviams, estams ir latviams tuo kelrodžiu, kuriuo jų tautos turėtų eiti, drauge keldamos baisią jas ištikusią nelaimę, drauge kovodamos už savo tautų laisvę, viena kitą paremdamos, drauge šią laisvę atgausiačios.

Baltijos valstybių santarvės ir bendradarbiavimo sutartis nėra ilga.

Ją skelbdami *Lietuvos, Estijos ir Latvijos Respublikų Prezidentai pareiškė,* kad jie nutarė sudaryti šią sutartį *„pasiryžę plėsti bendradarbiavimą tarp trijų šalių* ir *skatinti glaudesnę santarvę tarp Baltijos valstybių, tvirtai nusistatę prisidėti prie taikos palaikymo ir garantavimo ir koordinuoti jų užsienio politiką Tautų Sąjungos sandaros principų dvasia.*

Sutartis teturi devynis straipsnius. Ji numatė periodinius užsienio reikalų ministerių pasitarimus, reguliariai, mažiausia du kartus per metus, iš eilės trijų valstybių teritorijoje (2 str), pagal ją trys vyriausybės pasižadėjo tartis užsienio politikos bendrais svarbiausiais klausimais ir teikti savitarpinę politinę ir diplomatinę pagalbą savo tarptautiniuose santykiuose (1 str), bei stengtis likviduoti geruoju ir teisingumo dvasia kiekvieną klausimą, kuris galėtų pastatyti jų interesus vienus prieš kitus, juo trumpesniu keliu ir tartis dėl tokių susitarimų, kurie būtų naudingi šioms trims tautoms ir jų tarpusavio bendradarbiavimui (4 str).

Sutartis 5 str. numatė, kad trys vyriausybės duos instrukcijų savo diplomatiniams ir konsuliariniams atstovams užsienyje, taip pat savo delegatams tarptautiniose konferencijose, kad būtų sudarytas tinkamas jų tarpusavio kontaktas.

Šios Baltijos valstybių santarvės sutarties sudarymas buvo didelis žingsnis pirmyn kelyje į glaudų trijų valstybių ir tautų Baltijos pakraštyje bendradarbiavimą. Tuo keliu eidamos Lietuva, Estija ir Latvija savo tarpusavio bendradarbiavime neabejotonai būtų pasiekusios tuos santykius, kurie šiandien jungia joms artimas Skandinavijos tautas, kurios 1953 metais sudarė Šiaurės Tarybą, neseniai turėjusią savo antrą konferenciją, pasibaigusią rezoliucija, siekiančią pilnos Skandinavijos tautų ekonominės unijos.

Valstybių ir tautų sąjungas kuria ne dirbtiniai juridiniai rėmai, bet gyvenimas ir faktinas bendradarbiavimas, bendri interesai ir gera tarpusavio sugyvenimo valia. Skandinavijos tautos nesudarė formalių federacinių ryšių, bet tarpusavyje bendradarbiaudami visose srityse: švietimo, kultūrinėje, ekonominėje, užsienio politikoje ir kt, jos yra arčiau federacijos, negu kurie kiti valstybių junginiai. Neabejotinai, kad tuo keliu būtų nuėjusios ir Baltijos tautos, jei jų nebūtų ištikusi bendra nelaimė. Neveltui Maskva taip kreivai pažiūrėjo į Baltijos valstybių santarvės sudarymą ir tokius del jos darė priekaištus tų valstybių vyriausybių atstovams. Ji gerai žinojo ir žino, kad Baltijos tautų santarvė ir vienybė yra geriausias laidas praeity, dabarty ir ateity toms tautoms atsilaikyti prieš Maskvos imperializmą.

1940 m. birželio mėnesy Maskva okupavo tris Baltijos valstybes, kaip tik tuo metu, kai Talline, Estijos sostinėje, turėjo vyk-

(Nukelta į psl. 4.)

7 DIENOS

New Yorkas. Lenkų lakūną F. Jareckį pereitais metais pabėgusį į Bornholmo salą su sovietiniu MIG lėktuvu, vėliau emigravusį į Ameriką, šiomis dienomis nežinomi užpuolikai bandė nužudyti Chicagoje, paleisdami į jo automobilį šūvius. Jareckį buvo tik apibertas sutrūkusio automobilio lango stiklais. Užpuolikai pabėgo juodame automobilyje.

* * *

Alžiras. Nuo nepaprastai stipraus žemės drebėjimo Orleansville apylinkėje sugriuti miesteliai ir kaimai. Iki šiolei iš griuvėsių iškasta 1.500 lavonų. Dar negalima nustatyti bendro žuvusiųjų skaičiaus nuo šios baisios gamtos nelaimės. Liudininkai pasakoja kaip kelių sekundžių metu prasivėrusi žemė ir paglemžusi namus ir kaimus.

* * *

Paryžius. Garsusis prancūzų Dien Bien Phu tvirtovės gynėjas gen. de Castries grįžo iš komunistų nelaisvės į Paryžių. Jis paneigė, kad niekad nėra davęs jokio pasikalbėjimo, kurį rytinės Vokietijos komunistų laikraštis „Neues Deutschland" yra atspausdinęs.

* * *

Sydnėjus. Darbiečių partijos lyderis Attlee, prieš išvykdamas iš Australijos pareiškė, kad jo viešnagė Kremliuje ir komunistinėje Kinijoje sumažinusi pasaulinį įtempimą. Kalbėdamas apie raudonuosius kiniečius Attlee pasakė, kad komunistų vadai Kinijoje bauginasi... amerikiečių užpuolimo. Jis tvirtinęs, kad tie raudonieji kiniečiai bijąs, jog amerikiečiai apginkluosią Japoniją ir suorganizuos Kinijos užpuolimą...

* * *

Formoza. Tautinė Formozos kinų spauda pažymi, kad JAV užsienio reikalų ministerio Dulleso penkių valandų pasikalbėjimas su Čian Kai Šek sukėlė naujų vilčių dėl Kinijos išlaisvinimo. Formozos aviacija šešias dienas iš eilės bombardavo komunistų karinius įrengimus Amoy saloje.

* * *

Vašingtonas. Pirmasis atomine energija varomas povandeninis laivas „Nautilus" šio mėn. pabaigoje perduodamas amerikiečių laivyno tarnybai. Laivo įgula per tris metus buvo apmokoma aptarnauti atomine energija varomą povandeninį laivą. Antrasis šios rūšies povandeninis laivas „Jūros Vilkas" dar tebestatomas.

* * *

Londonas. Britų užsienio reikalų ministeris Edenas atliko „žaibiškas" keliones po Europos kraštų sostines: Bruseli, Boną, Romą ir Paryžių, ryšium su susidariusia politine padėtimi, kai prancūzai nepriėmė Europos Gynybos traktato.

* * *

Melbourne. Australijon atvykusius britų darbiečių partijos lyderius, viešėjusius komunistų kraštuose, prie Melbourne rotušės sutikusi minia australiečių. Iš minios buvo šaukiama, kad Atllee grįžtų Maskvon. Buvo paskleista skrajukės, kuriose rašoma, kad britų darbiečių partijos šūlų ekskursijos po komunistinius kraštus, esančios „gėdos išvykos".

* * *

Stockholmas. Švedų laivynas turėjo išsiųsti karo laivus, kai buvo konstatuota, kad į pietus nuo Stockholmo pasirodė svetimi povandeniniai laivai.

* * *

Ottava. Kanados opozicinės konservatorių partijos lyderis George Drew pareiškė parlamente, kad su imigrantais iš Europos, besistengiančiais įvažiuoti į Kanadą, buvo elgiamasi nežmoniškai. Drew tvirtino, kad jis žinąs atsitikimų, kada imigrantui, nežiūrint, kad jis atitiko visas reikalaujamas sąlygas, buvo keli mėnesiai užtesta vizu išdavimas, del ko tokie asmenys turėję nepaprastai daug pergyventi ir iškentėti.

* * *

Londonas. Šio trečiadienio rytinė britų spauda praneša, kad dar šios savaitės pabaigoje Londonan atvykstąs JAV užsn. reikalų ministeris Dulles, kur su britų premjeru Churchilliu, ministeriu Edenu, Prancūzijos ir Vokietijos vyriausybių atstovais svarstys Vokietijos apginklavimo klausimą.

* * *

Stockholmas. Švedų žvejus, žvejojusius Baltijos jūroje, nežinomas karo laivas apšaudė nakties metu. Vienas sviedinys sprogęs vos keturi metrai nuo žvejų laivo. Dalį tinklų palikus, žvejams pavykę pasiekti Švedijos krantus.

* * *

Berlynas. Vakarų Berlyno antikomunistinis informacijos biuras praneša, kad rytinėje Berlyno dalyje įvyko Vakaruose gyvenančių komunistų partijų atstovų suvažiavimas, kuriam pirmininkavęs kompartios narys Suslovas. Suvažiavime dalyvavo prancūzų kompartijos lyderis J. Duclos, olandų kompartijos atstovas Saul de Groot ir londoniškio „Daily Worker" viceredaktorius John Gollan. Suslovas vakarų komunistus painformavęs apie naują propagandinę taktiką Vakaruose.

* * *

Vašingtonas. Maino gubernatoriumi išrinktas demokratas. Iki šiolei, per 20 metų, šis postas visada atitekdavęs respublikonams. Vašingtone manoma, kad ši pirmoji kregždė pranašaujanti, jog per ateinančius rinkimus amerikiečiai pasisakys už demokratus.

K. BARĖNAS

LIETUVIŲ SPAUDOS PUSLAPIUOSE

NUTAUTIMAS IR DAR ŠIS TAS

Recenzuodamas „Naujienų“ (1954.VIII. 14) mokyklai skirtame priede A. Rinkūno parašytuosius skaitymo vadovėlius, pedagogas V. Čižiūnas ta proga itin įdomiai pasisako ir dėl šiandieninių nutautimo pavojų, palygindamas juos su labai nesenais laikais, kai tūlų valstybių buvo vykdoma, nutautinimo politika.

„Lietuvybės išlaikymo tema šiuo metu gana daug kalbama ir gal dar daugiau rašoma“, pažymi jis. „Pergyvename tam tikrą „klausimo judinimo“ laikotarpį. Jau tiek gerai. kad beveik visų mūsų politinių ir ideologinių srovių spauda sutinka ir šiuo klausimu, būtent, kad lietuvybės išlaikymo fronte ne viskas gera ir sklandu, kad reikia ne tik budėti turimose pozicijose, bet ir gerokai kovoti dėl jaunųjų kartų lietuvybės.“

Toliau V. Čižiūnas, turėdamas galvoje Amerikos sąlygas, teisingai ir logiškai kelia klausimą, prieš ką gi kovoti, ir rašo:

„Juk būtų juokinga tvirtinti, kad bet kurioms paskiroms tautybėms Amerikoje draudžiama puoselėti savo kultūrą, kad čia vienu ar kitu būdu vykdomas nutautinimas... Nutautinimas? Jokiu būdu — ne! Tačiau nutautimas čia vyksta pastoviai ir gana sparčiai. Šis vyksmas yra savaimingas, be jokios prievartos iš valdžios ar organizuotos visuomenės veiksnių pusės. Čia gi ne Pilsudskio Lenkija ar Hitlerio Vokietija, kur valstybės administracija buvo įpareigota engti tautines mažumas ir visomis priemonėmis skiepyti jų jaunimui viešpataujančios tautos kultūrą. Ten dėl priemonių nesivaržyta. Tačiau prievartos politika tik stiprino tautinių mažumų atsparumą, grūdino jas kovoje dėl savitos kultūros išlaikymo. Todėl ir prievartos vykdytojai savo darbų padariniais nelabai tesidžiaugė. Fanatikui Hitleriui buvo dar vienas, pats patikimiausias kelias: fizinio naikinimo, žudymo kelias. Juo jis ir ėjo.“

„Kokia didinga Jungtinių Amerikos Valstybių įsikūrimo istorija, kokia giliai humaniška Jurgio Washingtono, Jeffersono, Lincolno ir daugybės kitų šio laisvės krašto didžiųjų vyrų sukurta istorinė tradicija! Jos ir šio krašto konstitucijos paunksmėje klesti asmeninė piliečių gerovė, pažanga ir optimizmas ateičiai. Ir tautinių kultūrų išsilaikymui čia varžtų nėra. Tačiau mes kalbame apie amerikonizmo poveikius, apie tautinių kultūrų tirpinimąjį katilą, apie mūsų nutautimo pavojus. Kalbame ne visi. Daugiausia tie, kurie dar jaučia tautinę sąžinę savyje ir... pabėgėlio gėdą. Mums kyla klausimų, kaip suderinama lietuvybė ir ištikimybė svetingam kraštui, kaip išlaikyti savo kultūrinę gyvybę jaunosiose mūsų kartose ir pan.

„Gaila, kad šie ir jiems artimi klausimai retokai nagrinėjami mūsų privačiuose pokalbiuose. Stebėkime patys save, savo artimą aplinką, ir pamatysime, kad tai tiesa. Pamatysime, kad tas „klausimų judinimas“ mažai išeina iš laikraščių skilčių į realų gyvenimą, į mūsų protus ir širdis... Ir šie gyvybiniai lietuvybės išlaikymo klausimai daug kur tik tautinių švenčių, kai kurių organizacijų seimų, bei susirinkimų ir šiaip jau iškilmių proga prisimenami. Net labai apčiuopiama pagalba mūsų tautinei šeimai, jos pastangoms ir rūpesčiams mažai tepastebima ir aptariama.“

Toliau V. Čižiūnas pereina tiesiogiai prie recenzuojamųjų knygų, ir mums nebėr čia vietos kartoti jo žodžiams. Tik iš jo jau anksčiau cituotųjų minčių išplaukia kelios labai skaudžios išvados. Pirma, kas skaitė J. Cicėno „Vilnių tarp audrų“, tas prisimins, kiek Vilniaus kraštas išaugino lietuvių didvyrių iš smaugiamosios lietuviškos liaudies lenkų priespaudos laikais, ir tam labai lengva bus pasidaryti labai skaudžią išvadą: laisvė mumyse stiprina ištižimą... Tolimesnė logiška išvada būtų: mes, kaip ąžuols drūts prie Nemunėlio, galime išlikti tik priespaudoje. Tai, žinoma, gyvenimiška, jau nebe logiška nesąmonė: mes visada ir visais atvejais trokštame laisvės ir nekenčiame priespaudos, o laisvėje tirpstame. Antra skaudi tiesa tai ta, kad mes pačius svarbiuosius klausimus tejudiname tik didžiųjų švenčių metu, kaip rašo V. Čižiūnas. Vadinas, kas didžiųjų švenčių metu viešai pakalbama ir dėl ko laikraščiuose parašoma, tas rytoj taip ir paliekama, nebandoma ieškoti būdų įgyvendinti, apsvarstyti. Nuostabiausia čia gal bus tai, kad jau ir laikraščiai liaujasi rašę bent kuriais skaudžiais klausimais, taigi pradeda nusisukti nuo senos lietuviškų laikraščių tradicijos ir pasitenkinti daugiau vien informacine puse.

GAL UŽSISPYRIMAS IR PRADAUS SIENĄ

Jei V. Čižiūnas tvirtina, kad net tokiems labai visuotiniems ir bendriniams klausimams, kaip lietuvybės išlaikymas, mes nerandame progų aptarti realiame gyvenime, vadinas, paliekam jį spręsti laikraščiams ir iškilmingų minėjimų ar seimų prakalbininkams, tai St. Vykintas dar optimistiškai tebežiūri į laikraštį, kaip priemonę pradaužti kietai sienai. „Laisvojoje Lietuvoje“ (1954. VIII. 12) jis vėl kelia Sveikatos Fondo klausimą ir tebetiki, kad toks Fondas turės būti įsteigtas, ir jis pažada nenurimti, kol jis nebus įsteigtas. Pats gyvendamas Vokietijoje ir gerai pažindamas tenykštes sąlygas, jis dėl to rašo šitaip:

„Man rodos, kad visi mes norime būti sveiki, bet ar visi galime? Amerikoje. gali būti, bet Vokietijoje? Iš kur bus lietuvis sveikas, jei jis neturi ko pavalgyti. Šit vienas uždirbantis lietuvis Vokietijoje skundžiasi, kad apie 25 d. jis nebeturi algos. Jis pats džiovininkas, jo vaikas džiovininkas, abiem reikia valgyti, ir menka šoferio alga bematant išeina. Be to, įsivaizduokite: džiovininkas turi būti prieš savo norą šoferiu. Ir jam lietuviškų įstaigų mokama kukli, netgi per menka alga. Ar jis gali būti sveikas?

„O ką bekalbėti apie tūkstančius tų, kurie gyvena iš elgetiškos vokiečių pašalpos. Jų dauguma dažnai susiduria su badu. Jų vaikai paliegę, mažakraujai, džiovininkai. Šit 8 vaikų šeima, iš kurių 4 lanko Vasario 16 d. gimnaziją. Šie vaikai dažnai neturi iš ko valgyti, traukiniu namo parvažiuoti. Jų vienas ir dabar, per didžiausias liūtis, gyvena palapinėje prie gimnazijos dumblėto tvenkinio, rizikuodamas gauti reumatizmą, neturėdamas ko valgyti, eina pas ūkininkus uždarbiauti, o kai nėra darbo, pusbadžiu leidžia dienas. Ar jis gali būti sveikas?

„Galėčiau jums, mieli skaitytojai, duoti šimtus būdingų pavyzdžių, kaip lietuviai vargsta ne tik Vokietijoje, bet ir kitur, neturėdami pakankamų sąlygų savo egzistencijai. Tai, kurie gerai gyvena, užmiršta savo skurstančius brolius. Sotus alkano neužjaučia. Sveikas ligonį apleidžia. Ir štai kodėl nenurimsiu tol, kol bus įsteigtas Sveikatos Fondas. Tik organizuotai gali būti išgelbėta ta tautos dalis, kuri yra priversta dėl nenormalių tremties sąlygų per anksti eiti į kapus. Patarimų ir prašymų čia permaža, reikia priversti veiksnius, kad jie verstųsi ne tik didžiąja, bet ir mažąja politika: savo žmonių gyvybių išsaugojimu.“

Jau ir tie vieni keli pateikiamieji pavyzdžiai šaukiasi paglbos ir rūpesčio, ir mes tikimės, kad Stp. Vykintui pasiseks pramušti kietą sieną. Gal gi kada nors nusibos ir veiksniams taškytis purvinoje balutėje, kas čia dabar žino, gal kada bus pradėta rūpintis ir rimtais dalykais!

„SVETIMOS PAGAIRĖS“

Nidos Knygų Klubas, štai išleido jau trečią iš eilės knygą. Vis, girdėti, dar negalėdamas kaip reikiant atsistoti ant kojų, surinkti tiek narių, kad apsimokėtų knygos išleidimas, trečiąjį savo numerį išsiuntinėja nariams, palyginti, žymiai storesnį už kitus — didžiulę 256 puslapių knygą. Tai Vyt. Alanto novelių, apsakymų ir feljetonų rinkinys *Svetimos Pagairės*.

Šios knygos proga negaliu iškęsti nepaminėjęs gana keistoko reiškinio. Žinoma, kad nuodėmė nepasinaudoti šitokia proga ir neįstoti į Nidos Knygų Klubą, kai visiškai padorios apimties originali knyga tau tekaštuoja tik 3 šilingai. Labai džiugu, kad Klubas daugiausia narių yra surinkęs Anglijos saloje (galimas dalykas. kad ilgainiui jo nariais bus visi čia esantieji paskaitą lietuviai — tai jau, pasakytume, labai kultūringa bendruomenė!). O keistybe prasideda kur kitur. Iki šiol čia buvo vis nedidelis skaičius skaitančiųjų ir didelis neskaitančiųjų. Nidos Knygų Klubas čia daro stebuklus: neskaitančiuosius paverčia knygų pirkėjais, kurie nepasigaili jau sumokėti po tuos tris šilingus, o dažnesnius ar nuolatinius lietuviškosios knygos pirkėjus baigia pripratinti pasitenkinti tik jos vienos leidiniais... Garbė tiems, kurie teisingai suprato Nidos Knygų Klubo intencijas ir įsirašė į narius! Tik kaip dabar su tais, kurie mylėjo knygą ir staiga panoro susilyginti su ligi šiol neskaičiusiais? Argi jie būtų pasirinkę remarkiškąjį kelią atgal?

Bet grįžkim prie Alanto svetimų pagairių, vadinas, ten, kur svetimi vėjai užpučia ir gairina.

Knygon sudėta visos 20 smulkesnių dalykėlių, ir gal iš tiesų Alantas savo knygai bus parinkęs gana būdingą, viską nusakantį vardą. Tiesa, dalies tų novelių — pasakojimų veiksmas vyksta Lietuvoje, bet beveik visais atvejais jau ir namie svetimiems vėjams pūkštant — bolševikų laikais. O didžioji dalis — mūsiškė tremtis su savotiška tragika ar tragikomika. Vyt. Alantas mėgsta tragiką gal net ten, kur kitas iš tiesų jos nepajėgtų surasti ir sukurti. Čia, žinoma, labai daug priklauso nuo rašytojo žiūrint į gyvenimą, ir kiekvieną siužetą kiekvienas rašytojas savaip rutulioja. Būdingiausias tokio sutraginimo pavyzdys galėtų būti „Vidurnakčio jungtuvės“, gal ar ne geriausias tik viso rinkinio dalykas, stipriai patriotiškas, kaip ir „Lietuvės kerštas“, ir vaizduojąs dabartinės Lietuvos gyvenimą. Tragiškas jis tuo, kad vyriausiasis veikėjas mongolas Chotieju pasikaria. o jo talkininkas lietuvis Čingys išsikrausto iš proto. Ko gi jis pasikaria? Pasirodo, jo antireliginis nusistatymas susidurė su stebuklu, ir nebeišlaikė nervai. Stebuklo iš tiesų nebuvo, jį sukūrė partizanai, bet tai vis dėlto didžiai paveikė antireligiškai išaugusį mongolą. Tiesa, autorius, paruošė skaitytoją, leisdamas tam netikėliui prieš tai susidurti su mažesniais „stebuklais“, bet pats sutraginimas, sakyčiau, grynai alantiška savybė. Čia tas sutraginimas gal net šiek tiek neįtikėtinas, nors tragedijos, aišku, visad labiau veikia skaitytoją.

Kas skaitė V. Alanto daug ginčų ir puolimų susilaukusį romaną „Pragaro pošvaistės“, dar atsimena, kad rašytojas ten leido savo herojams gyventi vizijomis ir sapnais. Ten vizijas reginčio žmogaus lūpomis išsakyta jo vyriausiojo veikėjo, taipgi ir paties romano lietuviškai patriotiškoji idėja. Šioje knygoje V. Alantas vėl bent keliais atvejais sapnui leidžia nulemti visą veiksmą, padaryti jį lemiamuoju veiksniu. Būdingiausia, kad visais atvejais sapnas padaro įtakos gyvenimui. Apie sapnus rašantieji mokslininkai nurodo, kad yra tokių sapnų, kurie iš tiesų išsipildo jie ir Vyt. Alanto veikėjams.

Sunku pasakyti, ar V. Alantas pats šitaip tiki sapnais, kaip jo „Velnio margučio“ Vaizgenis, bet skaitytojui tai ko mažiausiai svarbu. Jam daug svarbiau, kas yra tie jo vaizduojamieji žmonės, kurie gyvena sapnais ir nebeskiria sapno nuo realybės, Anie žmonės, kokius rašytojas rodo mums esant dabartinėje Lietuvoje, toli nuo mūsų, ir apie juos sunkiau kalbėti, bet, va, šitie Vaizgeniai („Velnio margutis“), Gulbinai („Gyvenimas miniatiūroje“), Sūdavai su tėvais Jeronimais („Sandėris“) ir kiti mecenatai, daržininkai, labdarės, žmonos su affidavitais, Kenstaičiai ir Mozūraičiai yra čia, tarp mūsų, rodo pro rašytojo sąmonę praleistą mūsąjį gyvenimą ir mūsuosius žmones. Va, šitas klausimas bene bus įdomiausias.

Beveik visi Alanto tremties lietuviai yra vis inteligentai, išskyrus tą vieną dziuobą Gabrielių Mozūraitį, kuris atsivertė per sudžiuvusį dobiliuką. Tai vis grietinėlė, namie auginta glostyta, didžius darbus dirbusi gerai gyvenusi, gal kartais net ypatingu rūpesčių neturėjusi, nebent tą vieną — kaip išleisti gautąjį pinigą, o dabar atsidūrusi visoj savo nuogybėje ir menkybėje prieš kietą gyvenimą, prieš naujas ir juos lengvai įveikiančias pagundas.

Anglai turėjo tokį garsų rašytoją John Galsworthy, kuris prirašė tomų tomus apie nykstančiąją angliškąją bajoriją. Šiandien literatūros kritikai dar vis tebekelia vieną įdomų klausimą, kieno pusėje buvo Galsworthy, kur buvo jo simpatijos: ar jis buvo už tuos nykstančius, ar prieš juos? Tas klausimas ligi pat šiol dar neišspręstas. Man rodos, su mūsų „Svetimų pagairių“ Vytautu Alantu kiek paprastesnis klausimas: jis yra prieš savo herojus, prieš tuos ištižėlius inteligentai, kurie tremtin atėjo sapnuoti, palūžti, atėjo be valios, be idealų, be nusistatymų, menkučiai, tikros karikatūros, bailiai, garbėtroškos, tuščiakalbiai ir t.t.

Nežinau, ar skaitytojui bus gaila Gulbino („Gyvenimas miniatiūroje“), kuris staiga išėjo iš proto ir nušoko nuo tilto. Tragiškai žmogus baigė gyvenimą, ir beveik tektų gailėtis. Lietuvoje buvo teisėjas, ir reikia tikėtis, kad nebent girtas būtų tik pažiūrėjęs į tokią siuvėjėlę, kaip Stulgaitienė. O, žiūrėkit, kaip susiklostė reikalai tremties dienelėmis: privirė teisėjas košelės su siuvėjėle ir nebepajėgė išsrėbti. O dėl ko? Dėl to, kad, beverkšlendamas iš įpratimo dėl namų, susmuko ir net nebeišdrįso atsakyti už savo veiksmus.

Vėl Vaizgenis („Velnio margutis“) gražų sapną susapnavo apie ryšius su velniu ir sumodernintu pragaru. Jis nemokėjo kombinuoti, bet po sapno nubudęs graibėsi kišenėse to aukso gabalo, kuri per sapną nudžiovė pragare, dar ir paskui ilgai vis tas sapnas maišėsi jam galvoje. Gyveno jis, kaip visi, bet niekaip negalėjo užmiršti buvusios prabangos, papročio švenčių progomis vienas kitą girdyti ir valgydinti iki apsirijimo. Todėl, šitokiomis tik svajonėmis gyvendamas, jis perkėlė savo tikėjimą į sapnų pasaulį.

Liūdnas V. Alanto knygos pasaulis. kai nukeli jį į gyvenimą. Kur nuves mus Kenstaičiai, jei savęs nepajėgia išvesti iš tuštybės? Ką mums duos tie Gabriai, kurių iš tiesų apstu kiekvienoje lietuviškoje kolonijoje, vadinamųjų idealistų, griaužiančių paskutiniuosius bendruomenės pagrindus? Nė kažin ką padarys ir tos labdarybės Bružaitienės, netoli tenueis ir affidavito sulipdyta Repšių šeima. O Mozūraitis, man rodos, bus seniai sutrynęs jau tą sentimentalų dobiliuką ir vedęs amerikietę ar anglę.

Žinoma, tos susmukusios inteligentijos jau neatves į tiesos kelią nė tėvas Jeronimas šitais savo laiškais, kokius jis rašo Sūdavo žmonai, kaip Somerset Maugham „Lietaus“ misijonierius neįveikė išganyti anos palaidos moteriškės savo fanatizmu (anas beganydamas nuėjo lovon).

Iš tiesų V. Alanto vaizduojamoji tremtis yra liūdna, ir šviesesnį skaitytoją toji jo knyga gal privers susimąstyti ir pabusti ir veizgeniškų sapnų, iš menkystės, iš sūdaviško banalumo ir pirkliškumo, iš jeronimiško nubodumo, iš mikutaitiško dviveidiškumo, iš gulbiniško susmukimo. Tuo bus pasiektas tas antrasis knygos uždavinys, nes literatūra, rodos, niekad nėra vien menas, o kartu ir priemonė kelti tautiniams, socialiniams ir kitokiems doriems klausimams, jos uždavinys menu besigrožintį skaitytoją per knygoje rodomas teigiamybes ar neigiamūbes kilstelėti tukštyn, iš gyvulėlio daryti žmogų, o iš žmogaus — dar didesnį žmogų, sau žmogų, vydūniškai tariant artinti jį prie dievų.

Žinoma, mano draugų recenzentų pavyzdžiu aš dar būtinai turėčiau pasisakyti, kaip gi Alantas, kiek ijs kartų savo knygoje pakartojo puošnius palyginimus, kokius mėgsta Nelė Mazalaitė ar Aloyzas Baronas, Mūsuose dar vis įprasta tokius palyginimus suskaičiuoti ir iš to pasidaryti dideles išvadas. Jei šitokių gražybių nėra, vadinas, prastas rašytojas. Alanto knygoje iš tiesų tų puošnumų nėra, bet dėl to knygos vertė nė kiek nesumažėja ir nepadidėja, nes iš tiesų tokių dalykų reikalauja iš prozos knygos tejprasta tik mūsuose, lietuviuose. Proza nėra tas pat, kas poezija, ir būtų pats laikas šitų puošmenų ieškojimo prozoje išmesti iš galvos, nes jis stato mus į gana juokingą padėtį.

Kazimieraitis

Sekmadienio rimtai

NETIKĖJIMO PROBLEMA

Thomas Merton

NETIKĖJIMAS AR NEIŠMINTIS

Moderniaisiais laikais „netikėjimo problema“ aiškiai yra ne netikėjimo, bet irracionalumo problema. Dauguma mūsų laikų žmonių neturi pakankamai išminties ar žinių, kad būtų kalti formale nuodėme prieš teologinę tikėjimo dorybę. Netikėjimas, kuris yra toks madingas krašte kaip Amerika, nėra formalus netikėjimas, bet laika ignoracija. Tai yra paklaida gerai galvojančių žmonių, kurie yra pasimetę rūkuose, kurie neatskiria savo kairės nuo dešinės.

Agnosticizmas ir ateizmas, neigiąs žmonių sielą pasaulyje, mažiau nutolsta nuo apreikštosios tiesos formalaus, laisvo ir kruopštaus atmetimo, nei nuo neišsigalėjimo galvoti.

NEPAJĖGUMAS GALVOTI

Taip yra dėl to, kad žmonės patys negali įsivaizduoti, kad jie taip dažnai neišgali tikėti ar netiki. Jie yra laimingi, jei pakankamai pasitempia, kad gali savo mintyse aiškiai pakartoti pasiūlymus, kuriais buvo per radiją maitinami. Nė vienas negali tikėtis, kad jie pajėgtų spręsti apie tiesą ar klaidą tų dalykų, apie kuriuos skaito laikraščiuose, kai jų didžiausios pastangos pašvenčiamos suslebezuoti žodžius. Jei jie negali sekti kitų galvojimo, ką jie patys gali sau sugalvoti?

Pirmasis žingsnis sugrąžinti žmones tikėjimui remiasi ne teologijos, o filosofijos priemonėmis. Tai yra ne tikėjimo, o proto dalykas. Neįmanu reikalauti, kad kas nors tikėtų tiesas, apreikštas Dievo, kol jis pirma nesupranta, kad yra Dievas ir kad Jis gali apreikšti Tiesą. Tačiau, priimdama suaugusius į katalikų tikėjimą, Bažnyčia nereikalauja atsižadėti proto, kad įtikėtų Dievą. Ji stengiasi juos filosofijos argumentais įtikinti tiesą, kuri pačia dalykų prigimtimi praktiškai neišvengiama.

PAMALDOS

ROCHDALE — rugsėjo 26 d., 11.30 val
HALIFAX — rugsėjo 26 d., 4 v. p.p.
WOLVERHAMPTON — rugs. 19 d., 12 v.

BR. DEBIKONIS

„NERVAI NEIŠLAIKĖ“...

JONO MALDENIO EPILOGAS

Šių metų liepos 14 d. reportažą „Kai nervai neišlaiko“ baigiau šitokiais žodžiais: „Grįžtant prie Jono Maldenio istorijos, prisipažinsiu, kad čia skaitytojams papasakota jo nelaimės tik viena dalis. Antroji, baugesnė, šiurpesnė ir iš tikrųjų baisi nelaimė, kol kas pasilieka užrašuose“...

Šiuo kartu „E. Lietuvio“ skaitytojui papasakosiu epilogą žmogaus, kuriam, kaip jis pats sakydavo — „neišlaikė nervai“.

* * * * *

Ketvirtą kartą pabėgusiam iš psichiatrinės ligoninės J. Maldeniui nebegrėsė pavojus grįžti į beprotnamį. Lietuvių Namuose jis rado pastogę ir duoną. Atkuto. Fiziniai sustiprėjo, geros širdies žmonių buvo aprengtas. Kartais, pripuolamai sutiktas, gerokai nukalbėdavo, kartais, atrodė, visiškai „tvarkingų nervų“ vyrukas. Liepos 13 dienos vakare jis štai ką papasakojo apie savo antrąją nelaimę:

— Ilgai aš čia vis vien negalėsiu būti... Mane seka policija... aš turiu važiuoti į Lietuvą...

Po šitokios įžangos jis papasakojo apie jojo ryšius su sovietų konsulatu, kuriuos užmezgęs jau gana seniai. Ten jis užeidavęs, gaudavęs keliolika šilingų ar kelis svarus. Per šią įstaigą jis gavęs iš savo tėvo laiškus, kuriuose buvo raginamas grįžti į namus. Tokius raginimus jis gaudavęs ir iš tos įstaigos, nes, pasirodo, repatriuoti dokumentus buvo užpildęs jau tada, kai jis pirmą kartą buvo psichiniai susirgęs.

Užpildydamas repatriacijos blankus, jis turėjęs nurodyti kilimo vietą ir daugybę kitokių smulkmenų, liečiančių jo tėvus, darbą, paskutiniąją gyvenamąją vietą Lietuvoje ir šiame krašte, tėvų ar giminių paskutiniuosius adresus. Po to, kai nurodęs adresus, jis gavęs per šią įstaigą ir pirmąjį tėvo laišką. Taip pat ir jis tuo pačiu keliu parašęs į namus. Sunku buvo spręsti ar jis ir šitame kratše gyvenančių ir jam žinomų lietuvių adresus yra tai įstaigai parašęs, ar ne. Tvirtinęs, kad šito niekas jo neklausęs. Nors, kaip kitą dieną paaiškėjo, jis gaudavęs „nekaltuose“ vokuose tos įstaigos laiškus, kviečiančius jį aplankyti „kultūrinių ir apžvalginių filmų parodymus“ specialiame Londono kino teatre. Tiesa, tai galėjo būti pirmas toksai kvietimas, apie kurį jis anksčiau nieko nežinojęs, bet galėjo būti ir kitaip. Žodžiu, kad apie šitokius kvietimus ir apie lankymąsi tuose filmuose jis nieko neužsiminė.

— Jei galėčiau kur nors pabėgti, — nevažiuočiau, bet jei nevažiuosiu, tada nukentės mano tėvas. Aš nenorėčiau, kad dėl mano kaltės nukentėtų mano artimieji. Matote, aš dėl tėvų ir kariuomenėn nėjau, nes bijojau, kad fronte gali mane greit užmušti, o tada mano tėvams būtų labai nemalonu... Aš iš viso nenoriu kariauti ir nekariausiu, net ir tada, jei man reikėtų grįžti Lietuvon, — aiškino J. Maldenis savo pacifistinį nusiteikimą. Iš tolimesnių to vakaro jo pasipasakojimų ir prisipažinimų, galima buvo aiškiai susidaryti nuomonę, kad jojo nervai vėl nebeišlaiko. Jis tvirtino, kad jeigu kur nors jam pavyktų pasislėpti, tai jo jieškos policija, nes, girdi, ji žinanti, kad jis turįs ryšius su sovietiniu konsulatu ir iš ten gaunąs pinigus.

Po poros valandų pasikalbėjimo, apraminimo ir planų jo ateičiai, jis buvo visiškai apsiraminęs dėl tų „persekiojimų“ ir dėl savo ateities. Pabaigai jis pasipasakojo savo jaunystės dienas tėviškėje ir pirmuosius metus šiame krašte. nusiskūsdamas šio krašto oru, kuris, jo nuomone, labai jam kenkęs sveikatai, o ypač pervams.

Apie savo nervus, ypač apie tai, kaip jis buvo gydomas ligoninėse, jis mieliausiai kalbėdavo, nusiskūsdamas ligoninės režimu. Jau ir anksčiau kelis kartus buvo išsitaręs, kad jei jam reikėtų dar kartą grįžti ligoninėn, tai jis mieliau važiuotų Lietuvon, negu ligoninėn.

Kitos dienos popiečio valandomis buvome susitarę vėl pasikalbėti ir jieškoti darbo naujoje vietoje. Tarp kitako buvome sutarę važiuoti į tas apylinkes, kur jis krūmuose buvo pasistatęs palapinę ir joje išgyvenęs net septyniolika dienų, kai paskutinį kartą jis buvo pabėgęs iš ligoninės. Šitam planui jis mielai pritarė, sakydamas, kad dabar jis nebijosiąs ten važiuoti, nes jau niekas jo nebegalįs uždaryti ligoninėje...

Kuriuo metu jis kitą dieną išėjo miestan — nežinau. Žinau tik kada jis grįžo. Ir grįžo ne pėsčias, bet su taksiuku. Ir ne vien tik su taksi šoferiu, bet ir su... palydovu. Išlipęs iš automobilio Maldenis vikriai užbėgo laiptais. Jo palydovas, tingiai išsirioglinęs, stovėdamas šalygatvyje, kalbėjosi su šoferiu.

Kambarin įėjęs J. Maldenis pareiškė, kad jis išvažiuojąs. Užkalbintas, nenoromis atsakė į kelis klausimus ir tuoj pat išbėgo į viršų, kur kambaryje buvo jo kuklus lagaminėlis. Jį pasiėmęs nebegrįžo, bet priėjo prie savo palydovo, laukiančio tarpduryje, kuris paklausė Maldenio, ar šis jau atsisveikinęs? Užklaustasis linktelėjo galva ir pirmas išėjo pro duris į gatvę, prie laukiančio automobilio. Ir čia jis pirmas įsėdo ir po valandėlės automobilis pasuko už kampo...

Po kurio laiko, reikia tikėtis, „jo straipsniai“ bus atspausdinti ananus geležinės uždangos. Gal būt net „mandresni“, negu Londono „korespondento“, atspausdinti „Keleivyje“...

* * * * *

Žymiai anksčiau iš Londono repatriavo lietuvis, kuriam taip pat „nervai neišlaikė“. Anas nepaprastai stiprioje formoje sirgo komunistų persekiojimo liga. Jis kiekvieną įtardavo, kad jį nori išduoti ir grąžinti Lietuvon ne tik lietuviai, jo pažįstami ir draugai, bet taip pat ir šio krašto vyriausybė, gaisrininkai, kariuomenė ir net jo pastebėti gatvėje vienuoliai ar vienuolės. Po kurio laiko jis pats nuėjo į sovietų ambasadą ir išvažiavo nežinoma kryptimi. Bandė „laimės“ ir dar vienas, daugeliui žinomas psichiniai seniai sergąs Simas toje pačioje įstaigoje. Iš ten grįžęs jis pripasakodavo tokių dalykų, kad ir jaučio odoje neįveiktumei surašyti. Jau, jau, vieną kartą jis, atsinešęs reprezentacinių papirosu, sakė, kad dabar tai rusų laivynu mausiąs tiesiog į Aliaską, nesustodamas nė Lietuvoje, bet, matyt, kad „repatriacijos“ komisijos nariai įtarė, kad šis, ko gero, gali grįžęs „nesusivaldyti“ ir imti pasakoti ne tai, kas jam liepiama, bet tai, ką jis įveiks atsiminti. Pavojingas, atsieit, šitoksai „repatriantas“ net ir „rojuje“. Todėl šiam vargšui ir buvo neigamas atsakymas. Na, bet apie tai gal kuria nors kita proga...

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

PAMINĖTA 20 METŲ PABALTIJO VALSTYBIŲ SANTARVĖS SUKAKTIS

Londone, Latvijos Pasiuntinybės patalpose, šį pirmadienį, rugsėjo 13 d., Lietuvos, Estijos ir Latvijos santarvės ir bendradarbiavimo sutarties pasirašymo 20 metų sukakties proga buvo sukviesti visų trijų Pabaltijo valstybių diplomatiniai atstovai, tų kraštų Londone gyveną visuomenininkai, egzilinių tautų vyriausybių nariai ir diplomatai, britų egzilų spaudos atstovai. Kukliame priėmime dalyvavo per šimtas svečių, kuriuos sukvietė ir priėmė Latvijos ministeris ir ponia Zarine.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS LONDONE

DBLS Centrinio Skyriaus Valdyba Tautos Šventės — Rugsėjo 8-tosios minėjimą suruošė Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, šeštadienį, rugsėjo 11 d. vakare. Minėjiman atsilakė Pasiuntinybės Patarėjas V. Balickas su ponia, abu Londono lietuvių parapijos kunigai, būrys londoniečių visuomenininkų ir daug svečių ne tik iš Londono, bet ir iš jo apylinkių. Salėje sunku buvo visus sutalpinti ir didžiai daliai svečių teko programos metu stovėti.

Paskaitas skaitė svetys iš Halifaxo — rašytojas R. Spalis ir londonietis J. Senkus. Meninę programos dalį išpildė dainininkė J. Liustikaitė, kuriai akomponavo neseniai į Londoną atsikėlusi pianistė p. Lapinskienė. Pianistė p. Lapinskienė taip pat atskirai solo paskambino du kūrinius. Turint galvoje, kad p. Lapinskienė yra anglė, jos talka ir nuoširdus dalyvavimas mūsų parengimuose, visus lietuvius maloniai nuteikė ir jie jai už tai buvo dėkingi. Londono skautų skudučių orkestras, vadovaujamas Alkimavičiaus, pagrojo kelias liaudies daineles.

Minėjimo metu buvo pravesta rinkliava Vasario 16 gimnazijai. Surinkta 14 svarų ir 14 šilingų. Po oficialiosios dalies minėjiman atsilankę svečiai ir programos dalyviai pasiliko Lietuvių Klubo suruoštame pobūvyje.

Sekmadienį, rugsėjo 12 d., Lietuvių Soc. Klubo patalpose, tos pačios šventės minėjimą suruošė neseniai Londone įsisteigęs LAS skyrius. Paskaitą skaitė A. Kaulėnas. Meninėje dalyje dalyvavo: dainininkai J. Liustikaitė ir B. Povilavičius ir Londono skautai.

NUKENTĖJUSIŲ NUO NACIŲ DĖMESIUI

Šį mėnesį baigiasi terminas paduoti prašymus atlyginti Vokietijoje gyvenančioms nacizmo aukoms už joms padarytąją žalą. Užsienyje gyvenantiems terminas prašymams įteikti sueina po metų. Prašymai paduodami toms įstaigoms, kur nukentėjusis gyveno 1947 m. sausio 1 d. Prašymai surašomi į gaunamus iš įstaigų formularus. Svarbu iki šio mėn. 30 d. įteikti prašymą, o įrodomuosius dokumentus galima pristatyti ir vėliau. Teisę į atlyginimą turi tie, kurie tarp 1933 m. sausio 3 d. iki 1945 m. gegužės 8 d. buvo persekioti dėl savo prieš nacionalsocializmą nukreiptų politinių įsitikinimų, kilusių dėl rasės, tikėjimo arba pasaulėžiūros, ir dėl to buvo padaryta žalos jų gyvybei, kūnui, sveikatai, laisvei, nuosavybei, turtui arba profesinei bei ūkinei pažangai. Eiliniai okupacinės valdžios padaryti nuostoliai pagal šį įstatymą neatlyginami.

PABRANGS ARBATA

Šio mėnesio pabaigoje arbatos kainos padidėsiančios 8 penais svarui. Pabrangimas įvyksiąs tada, kai krautuvių sandėliuose išsibaigsianti turima atsarga.

MAISTO GAMINIŲ PARODA

Londone, Olimpijos patalpose, šiuo metu vyksta maisto gaminių paroda. Parodoje dalyvauja ir Sovietų Rusija, išstačiusi nepaprastai gausų kiekį eksponatų. Vien tik duonos sovietai turį apie 150 rūšių... Deja, kokia duona minta Sibiran ištremtieji, Olimpijos parodoje nėra.

PAGYVĖJO VEIKLA

Rudenio sezoną pradedant, DBLS skyriuose labai pagyvėjo veikla. Atrodo, kad nesenai įvykusi konferencija bus palikusi savo pėdsakus. Didesniuose skyriuose ruošiami Tautos Šventės minėjimai.

Šeštadienį minėjimai įvyko Londone, Lietuvių Namuose, ir Coventry. Ateinantį šeštadienį, rugsėjo 18 d. — Wolverhamptone ir Corby. Tą pačią dieną Bradfordo skyrius ruošia spaudos atgavimo minėjimą ir literatūros vakarą.

WOLVERHAMTONAS

KVIETIMAS

Š.m. rugsėjo 18 d., DBLS Wolverhamptono skyrius, drauge su vietos Tautos Fondo atstovybe, ruošia kuklų TAUTOS ŠVENTĖS — RUGSĖJO 8-sios MINĖJIMĄ, kuris įvyks rugsėjo 18 d., šeštadienį, 6 val. George Hotel, Stafford Str. patalpose, Wolverhamptone. Pradžia punktualiai 6 val. Po trumpos oficialios dalies — šokiai iki 11 val. vakaro.

Wolverhamptono ir kitus apylinkės lietuvius kviečiame dalyvauti. Tilps kiekvienas, nors jis būtų ir iš tolimiausios parapijos atvykęs.

Rengėjai.

PAMALDOS

Wolverhamptono lietuviams šį sekmadienį, rugsėjo 19 d., 12 val. St. Patrick's bažnyčioje kun. Kazlauskas MIC laikys pamaldas. Minėjime dalyvavusieji lietuviai prašomi dalyvauti ir pamaldose.

CORBY

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Rugsėjo 18 d., 4.30 val. Corby lietuviai ruošia Samuel Lloyds School patalpose Tautos šventės minėjimą.

Programoje: M. Bajorino paskaita ir įdomi meninė programa, kurią išpildys Manchesterio Vaidybos būrelis, suvaidindamas V. Alanto 3 veiksmų komediją „Buhalterijos klaida". Po oficialios dalies — šokiai. Gros akordeonistas K. Venckus. Veiks bufetas ir loterija. Pabaiga 23 val. Kviečiame visus: — grindys tvirtos!

BRADFORDAS

VISI Į LITERATŪROS VAKARĄ BRADFORDE!

DBLS Bradfordo Skyrius š.m. rugsėjo m. 18 d. 17 val. St. Mary's salėje (East Parade, Bradford) rengia **literatūros vakarą** spaudos atgavimo 50 metų sukakčiai paminėti.

Įdomią ir turiningą paskaitą skaitys rašytojas kun. J. Kuzmickis. Savo kūrinius skaitys Anglijoj gyvenantieji rašytojai: K. Barėnas, B. Daunoras, A. Dičpetris, J. Gailius, Spalis ir L. Švalkus. Meninėje programoje bus vyrų seksteto dainos ir kiti soliniai pasirodymai. Vakaro pranešėju ir tvarkytoju sutiko būti spaudos bendradarbis J. Varčius.

Tai labai reta proga mums visiems susipažinti asmeniškai su mūsų rašytojais ir spaudos bendradarbiais. Nepraleiskime šios retos progos!

Ne tik Bradfordiškiai, bet ir iš kitų kolonijų visi lietuviai kviečiami atvykti š.m. rugsėjo m. 18 d. į Bradfordą ir kuo skaitlingiausiai dalyvauti šiame literatūros vakare.

Bradfordo Skyriaus Valdyba

NOTTINGHAMAS

METINIS SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 12 d. po pamaldų St. Patrick's bažnyčioje Nottinghamo lietuviai katalikai turėjo savo metinį susirinkimą, kuriame aptarė aktualius kat. bendruomenės reikalus. Susirinkimą atidarė kun. J. Kuzmickis, patiekęs metinę parapijos veiklos apyskaitą. Nuo 1953 m. balandžio mėn. Nottinghame atlaikyta 21 pamaldos, kurio se dalyvavo gausus skaičius vietinių lietuvių. Buvo surengtos dviejų dienų rekolekcijos, dalyvaujant dviem svečiams kunigams ir jomis pasinaudojant gausiam skaičiui tikinčiųjų. Surengtas Ark. J. Skvirecko minėjimas, be to, paminėtos mūsų tautinės ir religinės šventės. Bendruomenės džiaugsmas ir pasididžiavimas buvo A. Maldučio vestas choras, kuris gražiai pasirodė pamaldų metu ir kurio atgaivinimui reikia pašvęsti visas mūsų jėgas. Pagal iždininko Ant. Sabulio apyskaitą, kunigo išlaikymui kolektoriai per tuos 18 mėn. surinko £ 46/1; bendromis parapijiniams reikalams — £38/13, iš kurių £8 duoti bažnyčios klebonui, o £23 / 10 — kitiems reikalams. Kasoje esama £10/2/6.

Kun. Kapelionui padėkojus buvusiam komitetui už paramą ir darnų bendradarbiavimą, o p. Oželiams už kambarį, buvo renkamas naujas bažnyčios komitetas, į kurį išrinkti: Bivainis K., Ivanauskas Pr., Oželis J., Sabulis A., ir Šimkus Ign.

Po to buvo plačiai svarstomi choro reikalai, visiems vieningai pasisakius, kad tokiai gausiai ir pajėgiai lietuvių bendruomenei choras būtinas. Besiaiškinant praeities patirtį ir tiesiant gaires ateičiai, buvo pabrėžtas didesnis komiteto interesavimas choru, rūpinantis sutelkti gausesnį balsingų žmonių būrelį ir apmokant salės išlaidas. A. Maldutis sutiko ir toliau vadovauti chorui, jei jaus realią paramą iš komiteto ir visos bendruomenės. Naujojo bažn. komiteto narys K. Bivainis numatytas choro reikalams, kuris jau planuoja naujo choro ateitį. Nuoširdų žodį tarė Škotijos Šv. Cecilijos choro seniūnas p. Dzidolikas, pasidalinęs patirtimi, kurią įsigijo ano gausaus choro dalyviai.

Buvo iškelta mintis, kad ateityje kokios šventės proga būtų pakviestas lietuvis vyskupas, kuris lietuvius dvasiniai sustiprintų. Kelionės išlaidas pažadėjo palengvinti Pr. Ivanauskas.

Dabar belieka kreiptis į Nottinghamo balsingus lietuvius, kad jie aktyviai prisidėtų prie choro, kurio egzistencija yra visų mūsų rūpestis ir viltis.

TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 11 d. jaukioje anglų mokyklos salėje Nottinghamo lietuviai paminėjo Tautos Šventę, dar kartą prisimindami Lietuvos kančias ir pasiryždami ir toliau nepavargdami dirbti jos laisvei.

Minėjimą atidarė DBLS vietos skyriaus pirm. J. Galbuogis, kviesdamas paskaitai Anglijos lietuvių skautu vadeivą K. Vaitkevičių. Prelegentas kruopščiai parengtoje paskaitoje peržvelgė Lietuvos istoriją ir pabrėžė neoriklausomos Lietuvos idealą, kurį galima bus sukurti, pasinaudojus V. Europos laisvų tautų patirtimi. Kai gausus plojimas nulydėjo prelegentą, scenoje pasirodė mūsų svečias sol. B. Povilavičius. Jo dainų programą sudarė dvi dalys. Pirmojoje dalyje solistas, latviui pianistui akompanuojant, padainavo gražių lietuviškų dainelių —„Oi, kas sodai", „Tamsioj naktelėj" ir „Kur bakūžė"; antroje dalyje sultingų, giliu balsu padainavo ištrauką iš Mozarto „Figaro", arija iš Bizet „Carmen" ir pabaigoje St. Šimkaus „Oi, greičiau greičiau". Nors minėtos dainos mūsų klausytojams nebe naujos ir jau nekartą girdėtos, tačiau gražus ju išpildymas ir solisto įsijautimas maloniai nuteikė susirinkusius.

Pabaigoje vietos liaudies poezijos mėgėjas ir originalių dainelių kūrėjas A. Petrauskas, apsirenges senovės kanklininko būdu, laikydamas rankose gitarą ir rymodamas prie kryžiaus šalia kapo, padainavo sukurtą savo dainą.

Po scenos programos minėjimo dalyviai, K. Venckui smagiai grojant akordeonu, gražiai pasilinksmino.

Baigiant reikia pažymėti, kad minėjime dalyvavo tik dalis Nottinghamo lietuvių, kai tuo tarpu buvo matyti svečių iš Buckminsterio, Derby ir k. Nereiktų numoti ranka į brangias mūsų šventes, nes tvirtybės turime semtis iš praeities, kuri mus įpareigoje ir dabartyje nesamanuoti ir neapsileisti.

Poną Fidlerį, Angl. Liet. Studentų S-gos įkūrėją ir dabartinį jos sekretorių, lietuvišką šeimos židinį su p-le D. Zubrickaite sukūrus, sveikiname ir linkime laimingo ir saulėto gyvenimo.

A.L.S.S. Valdyba.

PRANCUZIJA

IŠKILMINGAS BALTIJOS VALSTYBIŲ SANTARVĖS MINĖJIMAS

1954 m. rugsėjo 12 d. Estijos, Latvijos ir Lietuvos ministeriai, Baltijos valstybių santarvės ir bendradarbiavimo sutarties pasirašymo 20 metų sukakties proga, kurios teisiškai toliau tebeegzistuoja tarptautinėje bendruomenėje, suruošė priėmimą Strasbourge, Maison Rouge patalpose.

Susirinkimui į kurį buvo pakviesti Europos Tarybos Generalinio Sekretoriato atstovai ir Europos Tarybos narių valstybių parlamentų delegatai, Strasbourgo burmistras, Laisvosios Europos Universiteto vadovybė, Alzasc ir Lotaringijoje gyveną pabaltiečiai, o taip pat didžiųjų prancūzų ir užsienio spaudos ir radio informacijos agentūrų atstovai, pirmininkavo Ernes Pezet, Prancūzijos Respublikos Tarybos viceprezidentas ir Prancūzijos — Baltijos sąjungos pirmininkas.

Šia proga buvo gauta skatlingų sveikinimų, jų tarpe Laisvosios Europos Prancūzijos Komiteto.

Lietuvos Diplomatijos Šefas, ministeris S. Lozoraitis, vienas išlikęs iš sutarties signatarų, Estijos ministeris K. R. Pusta, Latvijos ministeris M. O. Grosvald ir Lietuvos ministeris S. Bačkis priminė susirinkusiems sutarties sudarymo istoriją ir jos pagrindinius bruožus, bei jos vykdymą prieš karą ir dabartiniame kovos dėl laisvės periode.

Ši sutartis, kuri trijų kraštų politinių asmenų buvo numatyta jau Taikos Konferencijos Paryžiuje metu (1919 m.), sekdama įvairius bandymus sudaryti Baltijos Sąjungą, buvo pasirašyta Ženevoje 1934 m. rugsėjo 12 d. Savo nuostatais ir dvasia ji sudarė vieną regionalinių laipsnių į Europos suvienijimą. Glaudus trijų Baltijos valstybių bendradarbiavimas buvo užtikrintas užsienio reikalų ministerių periodinėmis konferencijomis ir skaitlingomis komisijomis teisiniais, ekonominiais, socialiniais ir kultūriniais klausimais. Buvo nustatyti tiesioginiai santykiai tarp diplomatinių ir konsularinių atstovų užsienyje. Tuo būdu trijų tautų giliai jaučiami solidarumo ir draugiškumo ryšiai buvo konkretizuoti ir sustiprinti įvairiose srityse nustatyta bendradarbiavimo forma. Estija, Latvija ir Lietuva metodingai ieškojo bazių glaudžiai sąjungai, gerbiant kiekvienos valstybės specifines problemas ir formas.

Sutartis buvo pasirašyta dešimčiai metų ir įsigaliojo tų pačių metų lapkričio 3 d. Ji toliau lieka galiojanti ir inspiruoja veiklą ir laikyseną visų Baltijos veiksnių.

Kartu kovojus prieš hitlerinį užpuolėją, estai, latviai ir lietuviai tęsia savo pasipriešinimą ranka rankon prieš sovietinę okupaciją. Yra pagrindo tikėti skaitlingais kontaktais okupuotuose kraštuose. Vakarų Europoje, Amerikoje, Australijoje, tremtinių organizacijos, kurių skaičius siekia daugelį šimtų tūkstančių, sudarė ryšių komitetus. Trijų tautų atstovai solidariai reiškiasi visose tarptautinėse institucijose ir organizacijose, kurie turi tikslą kurti demokratinį pasaulį. Tautiniai komitetai ir diplomatiniai atstovai, kurie toliau vykdo savo funkcijas, Estijos, Latvijos ir Lietuvos inkorporacijai į SSSR nesant pripažintai jokiu tarptautiniu aktu, glaudžiai bendradarbiauja. Sudaryta ir pradėta įgyvendinti laimingų trijų tautų gyvenimo laikotarpiu, Baltijos valstybių santarvės ir bendradarbiavimo sutartis juos kartu palaiko tragiškame bandyme. Ji yra laidas ateičiai.

Pasirenkdami Strasbourgą šiam minėjimui, prieš prasidedant Europos Tarybos sesijai, minėjimo organizatoriai norėjo padaryti simbolinį žestą, patvirtinantį Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautų valią laisvai jungtis į laisvą suvienytą Europą. Jie taip pat reiškia pagarbą Prancūzijai, ištikimai savo didžiajai Teisingumo ir Taikos tradicijai.

Strasbourgas, 1954 m. rugsėjo 12 d.

Bulletin Lithuanien

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Neseniai Kolumbijoje mirė pulk. Ambraziejus, palikęs žmoną su sergančia dukrele, gyvenančias Italijoje. Užuojauta yra meilės veiksmas, kuriuo galima sumažinti artimo kryžiaus naštą. Kai prie užuojautos pridedama ir medžiaginė auka, artimo vargai gali palengvėti. Likusioji našlė yra dideliame varge, neturinti nė kuo užsimokėti buto mokesčio. Pažįstamieji, norį šiai šeimai pagelbėti, gali šiuo adresu rašyti: F. Ambroziejienė, via Belfiore 67, Torino — Italy.

Br. G.

* * *

Džiaugiuosi aplankęs Londoną ir daug ką pamatęs. Labai gerą įspūdį man padarė Lietuvių Namai ir jų administracija. Niekur nebūčiau taip jaukiai praleidęs savo atostogų, kaip lietuvių tarpe, Londene. Įsitikinau, kad Lietuvių Namai yra ne tik reprezentaciniai namai, bet tikras lietuviškojo gyvenimo skruzdėlynas. Gyvenant atokiau, nemačiusiam savo akimis viso to, kiek tuose namuose nuveikiama lietuviško darbo, gal ir kitaip atrodo, bet kai pamatai, įsigilini, supranti, kad Lietuvių Namai šitoje saloje yra mūsų visų tvirtovė.

Kl. Naudužas

VOKIETIJA

HAMBURGAS. Paskutiniuoju laiku aplankė vietos lietuvius svečiai iš: Anglijos — Alekso Aluzo šeima ir Juozo Kelerio, Amerikos — Juozas ir Elzbieta PLISKEVIČIAI, iš Ispanijos — Kun. Kazys Patalavičius.

* * *

NEUSTADT-Holstein. 1954. VIII. 28 d. Lietuvių Katalikų Moterų Draugija savo susirinkimo metu nutarė dar plačiau išvystyti karitatyvinę veiklą savo tautiečių tarpe ir nuolat rūpintis lietuvių kapais.

* * *

Hamburg-Altona. Svečias iš Madrido, kun. K. Patalavičius, aplankęs vietos lietuvių tremtinių stovyklą, daug įdomių ir mums iki šiol nežinomų dalykų papasakojo apie Ispaniją, apie lietuvių gyvenimą ir apie savo nuotykius.

* * *

ŠIAURĖS VOKIETIJA. Visas lietuviškasis jaunimas gržiai praleidęs vasaros atostogas pas savo tėvelius, jaunimo vasaros stovyklose, pas pažįstamus ir kitur pilnas energijos bei sveikos nuotaikos rugpjūčio mėn. 31 d. išvyko tęsti mokslo į Vasario 16-tos Gimnaziją

* * *

LUBECK. Pasižymėję lietuviai sportininkai: Gustas, Endzinas ir Staigys buvo atvykę su skaitlinga Lubecko lietuvių į-kila į Hamburgą. Čia jie aplankė Zoologijos sodą, pasigrožėjo Hamburgo įžymybėmis ir pavakariais sužaidė draugiškas stalo teniso rugtynes su viena vokiško jaunimo grupe. Svečiai visiškai sausai sutvarkė šeimininkus. Lietuviai, nuoširdžiai apsidžiaugė mūsų „atžalyno" gražiu laimėjimu.

Lubecko lietuviai sportininkai norį žaisti su Vasario 16-tos Gimnazija. Moksleiviai turės gana kietą ir pavojingą priešą.

* * *

DIEPHOLZ. Čia šiemet visiems lietuviams tėvams, o dar labiau jų vaikams, padarė malonią reikšmingą staigmeną skautininkė Aldona Gasneriené. Ji Šiaurės Vokietijoje ėmėsi organizuoti Diepholz'o jaunimui skautišką stovyklą. Stovykla įvyko labai gražioje LOHNE's apylinkėje. Jaunimas labai jaukiai ir pavyzdingai praleido vieną savaitę, išmokdamas daug lietuviškų dainų, susipažindamas su gamtos grožybėmis.

* * *

BAŽNYČIOS REIKALU KONGRESAS

Š.m. rugpjūčio 25-29 d. Koenigsteine, Taunus kalnyne, posėdžiavo 4-sis „Kirche im Not" („Bažnyčia bėdoje") kongresas. Jį faktiškai suorganizavo Rytų tautų dvasininkų pagalbos organizacija. Kongrese dalyvavo 23 tautybių per 400 asmenų su vokiečių kard. Fringsu priešakyje. Kongreso svarbiausia tema — apsvarstyti Bažnyčios padėtį už geležinės uždangos ir tremty, taip pat priemones Bažnyčiai padėti. Ypač domėtasi Bažnyčios persekiojimu ir dvasininkų prieauglium tautoms už geležinės uždangos. Šiam reikalui tiesiogiai ir tarnauja Ostpriesterhilfe or-ja. Ją daugiausia remia savo lėšomis ir darbu belgai ir olandai. Kongrese dalyvavo ir apie 20 lietuvių (kunigų ir pasaulininkų), tarp jų vysk. V. Padolskis, arkiv. metrop. J. Skvirecko sekret. prel. Razminas, sielovada t. Bernatonis, kuris padarė pranešimą, VLIK'o narys J. Kairys, Dr. Z. Ivinskis ir kiti.

IŠ LIETUVOS

Paskutiniu laiku Vilniaus Arkivyskupijoje mirė kunigai: 1. Povilas PIEKARSKIS ir Antanas KURILAVIČIUS.

Iš Vokietijos pasiųstas į Lietuvą naujausias brevijorius adresatą pasiekė.

Gaidos, siunčiamos iš Lietuvos, adresato Vokietijoje niekad nepasiekia.

ITALIJA

KAIP DIRBA ROMOS RADIJAS

Romos radijo lietuviškosios transliacijos buvo pradėtos 1952 m. gegužės 4 d. Tam darbui buvo pakviestas Dr. J. Gailius, kuriam teko dirbti pradžioje sunkiose sąlygose. Vienam asmeniui teko paruošti kasdien 15 minučių transliaciją per 6 dienas į savaitę, apeiti kasdien įvairias viena nuo kitos toli esančias įstaigas ir tiesiai kalbėti į diktofoną. Kitur panašias 15 min. transliacjas paruoša ne vienas, bet net 5 žmonės. Šių transliacijų įvedimu Romos radijo italų vadovybė parodė lietuviams savo didelį palankumą. Iš pradžių teko transliuoti tik italų vadovybės teikiamas žinias, bet vėliau, suėjus į glaudesnį kontaktą ir įgavus daugiau pasitikėjimo, buvo leista taip pat skelbti žinias ir iš mūsų visuomenės gyvenimo bei laisvinimo veiksnių veiklos. Dabar lietuviškųjų transliacijų per Romos radiją vedėjas Dr. J. Gailius gali skelbti žinias jau tik savo paties atsakingumu.

Dėl Romos radijo lietuviškų transliacijų vedėjui teko tartis su mūsų laisvinimo veiksniais, o atsilankius VLIKo pirmininkui M.Krupavičiui ir VT pirmininkui K. Žalkauskui į Romą, su VT Pirmininku plačiau tuo reikalu išsišnekėti. Po vizito vyr. Romos radijo direktoriui netrukus italai ištesėjo savo pažadą ir transliacijų lietuvių kalba laiką nukėlė į vakarą, kada jos patogiau girdėti pavergtoje tėvynėje ir visur kitur, be to, prailgintos buvo ir pačios transliacijos. **Šiandieną Romos radijas yra vienintelis, kuris kasdien duoda 20 min. lietuvišką programą,** iš kurios bent 10 min. skiriamos lietuviškosioms žinioms. Romos radijas, kaip mus informuoja, savo galingumu pasiekia visus pasaulio kraštus, ir jo duodamoji programa palankiai klausytojų vertinama ypač JAV. Esama ir daugiau pliusų turėti tokiam svarbiame mieste lietuviškąsias transliacijas — pvz. duotas radijui įsakymas rinkti iš visur žinias apie Lietuvą, svarbesnės lietuviškos žinios 34-mis kalbomis perduodamos į visą pasaulį ar bent 13 kalbų į bemaž visus Sovietų pavergtus kraštus. Pvz., kad ir visų VLIKo memorandumų plačios santraukos buvo perduotos į visus rusų okupuotus kraštus ir į pačią Sov. Sąjungą.

Lietuviškų transliacijų Romos radijo vedėjas Dr. J. Gailius per tą laiką yra sužėjęs į nuoširdžius santykius su visa eile atitinkamų italų pareigūnų ir pasižymėjusių veikėjų. Tų pažinčių dėka jam pavyksta kasmet išsirūpinti, jog Vasario 16 d. proga būtų duodama 15 min. programa apie Lietuvą per italų radijo valstybinį tinklą ir kt. Romos radijo lietuviškąsias transliacijas ir jų vedėją VLIKas remia medžiagiškai, o VT Informacijos Tarnybos Radijo Skyrius jau nuo pereitų metų vasario vidurio kasdien siunčia žinių apie mūsų laisvinimo veiksniu veiklą ir komentarų, stiprinančių lietuvių tautos atsparumą prieš bolševikinius agresorius.

„E"

LIETUVIŲ DARBO KUOPŲ SKELBIMAS

Dabartiniu metu yra proga didesniam skaičiui lietuvių patekti į kuopas. Lietuviškoms sargybų kuopoms tuojau pat reikalinga virš šimto žmonių.

Visi sveiki vyrai 18-50 m. amžiaus, norintieji stoti į kuopas, gali būti priimti ir gauna nemokamus geležinkelio bilietus nuo gyvenamos vietos iki Kaiserlautern.

Norintiems stoti į kuopas, prisiuntus tikslų adresą, tuojau siunčiamos reikalingos anketos užpildymui.

Visi priėmimo formalumai užtrunka 2-3 savaites.

Kreiptis: Baltic Liaison Officer, 6950 Lbr Svc Cen (G). Kaiserlautern-Vogelweh, Postfach 657.

Laisvoji tribūna

SUSIRŪPINKIME MOKYKLOMIS

Dažnai susirenkame į įvairius Tautos švenčių ar panašius minėjimus, kur žymios, ar netaip žymios asmenybės, kalba mums apie Tėvynės meilę, ragina amžinai nepamiršti, jog esame lietuviais gimę, nepamiršti kovoti iki paskutinio kraujo lašo del savo krašto išvadavimo. Susigraudename ir, liūdesiui nuraminti, prisiveržiame prie baro... Juk lietuviai nuo senų laikų — pakalba, pakalba ir išgeria... Pakėlę stiklus, dar kartą pasižadame atlikti savo pareigas Tėvynei, „išdiskutuojame" lietuviškus reikalus, pradedant VLIKu ir Lozoraičiu ir baigiant vietinių valdžių netinkamumu...

Jei nebūtų graudu, tai būtų labai linksma. Juk tos visos gražios kalbos, dažniausiai, neturi jokios reikšmės, nes mes pamirštame svarbiausį reikalą — priaugančiąją kartą. Mes, kurie gimėme ir augome savajame krašte, jei tik norėsime — visada liksime kraštui ištikimi. Vienas, kitas, be abejo, nubyrės, bet čia ir gražios kalbos mažai ką begelbės. Tenesupranta mane, kad esu priešingas įvairiems minėjimams. Ne, gink Dieve, ne! Noriu pastebėti, kad būtų daugiau nukreiptas mūsų dėmesys į mūsų mažuosius. Lietuvybės išlaikymas, tai ne seno medžio skiepijimas, bet skiepijimas svetimame krašte užaugančias atžalas.

Jei gyventume, pvz., kad ir svetimųjų okupuotame, bet savajame krašte, tai šį darbą galėtų atlikti ir tėvai, kadangi vaikai kiekviename žingsnyje tiesioginiai susidurtų su savo žeme, jos kalba, istorija ir t.p. Gyvenant užsienyje, šis uždavinys yra per sunkus tėvams, kurie, patys dirbdami visą dieną, negali paskirti daug laiko šiam darbui, įdiegti savo krašto meilę vaikams, kurie nėra jo matę, kurie visą dieną praleidžia svetimo krašto, svetimų mokyklų įtakoje, tai darbas, kuris reikalauja tam pasiruošusio specialisto, specialios institucijos. Viena svarbiausių tokių institucijų — lietuviška sekmadienio mokykla, kur prityrę mokytojai, gali įgyvendinti šį lietuvybės skiepijimo darbą.

Pažiūrėkime, kokioje būklėje yra tos mokyklos tose vietose, kur jos veikia? Pamatysime, kad jos yra paliktos Dievo ir mokytojo valiai. Jei aplinkėje gyvena mokytojas, tai visos lietuvių organizacijos nusiplauna rankas ir be rūpesčio užkrauna šią naštą mokytojui. Juk mokytojas negali atsisakyti tokių pareigų..., nors jam reikia ir mokyklą įsteigti, surinkti vaikus, padengti savo ir mokyklos išlaidas ir t.t.

Kad mokytojas turi savo privatų gyvenimą, kad mokyklai reikalinga vadovėlių, žemėlapių, pasiskaitymui knygų — tai, žinoma, jo reikalas ir niekas del šito galvos nesuka.

Laikas būtų iš šitokios būklės išbristi. Laikas, kad DBLS ir kitos organizacijos, kurios ypatingai šaukia, kad kovojančios už lietuvybės išlaikymą, paimtų į savo rankas. Kolonijose iš vietinių organizacijų valdybų narių turėtų būti sudaryta švietimo komitetai, kurių pareiga, bendradarbiaujant su mokytojais, būtų rūpintis mokykla ir jos reikalais, išvedant ją iš skurdžių palėpių. Kol mokyklos nebus pastatytos tinkamoje augštumoje, kol mokytojams nebus sudarytos tinkamesnės darbo sąlygos, mokyklų veikimas priklausys nuo vaikų tėvų ir mokytojų geros valios, tol visos gražios kalbos apie lietuvybės išlaikymą ir liks tik gražiomis kalbomis.

V. Steponavičius.

PLUNKSNAGRAUŽIO UŽRAŠAI

Mano pranašystė, atsiprašau, ne mano, bet mano pažįstamo vokiečio, gyvenančio Bonnoje, apie tai, kad nei VLIK'ui, nei Diplomatijos Šefui dar nepavykę įsprausti mūsų atstovą prie Bonnos vyriausybės, išsipildė. Mūsų didžioji spauda, leidžiama už vandenynų, jau jieško kaltininkų, o kai kuri ir surado, kas buvo kaltas, kad šitoksai atstovas nebuvo priimtas...

Skaitytojai, užsiprenumeravę anuos didžiuosius laikraščius, dabar turės kelis mėnesius „malonumo" skaityti apie mūsų veiksnių naują „susitarimą" ir vieningą veiklą. Mano bičiulė Virginija prisiuntė man jau kanadiškos ir amerikoniškos spaudos, prirašydama: — „tai bus linksma, tai bus linksma ir smagu"!..

* * * * *

Pasigavau po provinciją važinėjantį DBLS pirmininką ir Namų galvą Bajoriną ir įsikibęs į skverną, nebedviprasmiškai paklausiau:

— Tai ar jau pardavėte namus?

— Namus mes parduodame jau nuo pereitų metų suvažiavimo. Jei pats, ar kitas pirkėjas duos tiek, kiek mes norime — visada parduosime, nes ir per visuotinį ir per akcininkų suvažiavimą buvo narių pasisakyta, kad jei galima su geru pelnu parduoti ir nupirkti geresnius, kodėl gi ne? Turime kelis pasiūlymus ir pirkimui ir pardavimui, kai bus kas nors konkretaus, tikėk, tavęs, Plunksnagrauži, neapleniksime. Pranešime ir visiems kitiems namų akcininkams ir visuomenei. Neturėdami nieko konkretaus, negalime nieko ir pranešti. Jei turi dešimts tūkstančių ir dar kaupelį, — pirk! — pasiūlė pirmininkas, Coventry „Pilot" salėje, atvažiavęs į coventriečių suruoštą minėjimą. Ot, kad taip mano prietelka turėtų tokį pasogėlį! Sumestume skudurėlius, ir namai mūsų! Reiks kitą savaitę užpildyti poolio blankelį... O gal!...

* * * * *

Tie,kurie skaitė „Mėlyną Suknelę", suko galvas apie sovietinių šnipų veiklą mūsų tarpe, klausdami save ir kaimyno: ar iš tikrųjų taip galėjo būti? Ar iš tikrųjų mūsų tarpe gali atsirasti žmonių, kurie informuotų mūsų priešus? Kaip ten buvo toje „Mėlynoje Suknelėje" — tiek to, bet kaip pagalvos skaitytojas, ypač tas, kuriam teko dalyvauti DBLS šių metų konferencijoje, pasiskaitęs „Keleivio" korespondento straipsnį „Nerimtai apie rimtus dalykus kalbėjome", atspausdintą minimo laikraščio 35 numeryje, tai iš tikrųjų didelė mįslė bus ne vienam dalyvavusiam, o juo labiau minėtoje konferencijoje nedalyvavusiam. Savo komentarų čia nedėstysiu tegu tai padaro kiekvienas, paskaitęs šias iš to straipsnio ištraukėles. Štai jos:"... Kaip visose konferencijose su Molotuvu būna vieši ir slapti posėdžiai(!), taip buvo ir čia. Suvažiavimas buvo pradėtas slaptu posėdžiu, į kurį nepateko net tokie asmenys, kurie rėmė Sąjungą stambiomis sumomis, joje buvo absiribota nuo kritiškos, „nepageidaujamos" publikos. Kas tame slaptame posėdy buvo kalbėta ir nutarta, nežinau. Ir „Europos Lietuvis" nepaskelbs, aišku, tik tą, kas jo sumanytojams naudinga, o kas „nereikalinga", visuomenė nežinos. Todėl ir aš tegaliu rašyti apie tą suvažiavimo dalį kurią visi matė".

„Čia minėtinas Manchesterio atstovo pirmininkavimas. Jis, už prezidiumo stalo sėdėdamas, kraipėsi, šaipėsi ir buvo labiau panašus į cirkininką, negu rimto suvažiavimo pirmininką"...

„Keleivio" korespondentas „aprašęs" Manchesterio atstovo pirmininkavimą, toliau šitaip rašo:

„Senkus, pradėdamas paskaitą, pasigyrė esąs demokratas, net didesnis už kitus, bet jokiai politinei srovei nepriklausąs. Toliau tas didelis „demokratas" pradėjo savo paskaitoje garbinti būsimąjį „tautos vadą", šiandien tik „diplomatijos šefo" titulu pasipuošusį S. Lozoraitį. Senkus žemai lenkiąs galvą prieš Lozoraitį, nes jis esąs didelė asmenybė, jis daug gera padaręs Lietuvai ir dar daug padarysiąs. Lozoraitį išliaupsinęs, Senkus paskendo biuletenių aplinkraščių jūroje, skaitė ištraukas net iš privatinių Lozoraičio laiškų. Visa tas jam buvo reikalinga, kad galėtų apkaltinti Vliką ir išaukštinti „diplomatijos šefą" Lozoraitį. Daug kalbėjo Senkus apie Kybartų aktus, Urbšio telegramas ir kitką; įrodinėjo, kokie tie aktai ir kiti Lozoraičio turimi dokumentai yra vertingi Lietuvos bylai ir prikaišiojo Vlikui, kuris tų aktų nepripažįsta. Iš Senkaus kalbos buvo aišku, kad jei nuo jo pareitų, tai jis tuoj Vliką pertvarkytų taip, kad jame sprendžiamąjį žodį turėtų Lietuvių Rezistencinė Santarvė. Besiklausydamas gavai įspūdžio, kad Senkui Vlikas tik dėl to ir negeras, kad jame nėra tos Rezistencinės Santarvės. Išklausęs Senkaus paskaitos, aš galvojau: Gyvenime tikrai demokratijos klestėjimo amžiuje, nes dabar visi sako esą demokratai: kairėje „liaudies demokratija" su enkavedistais, dešinėje „tautos vadų demokratija" su geštapais ir kitokiais tų įstaigų vardais. Ir gaila, kad ir mūsų tarpe yra žmonių, kurie tas „demokratijas" priima už tikrą pinigą".

Štitaip „Keleivio" korespondentas pavaizdavo DBLS konferenciją, „nejleistas į slaptą" posėdį. Ar penkiosdešimt atstovų, suvažiavusių iš viso krašto į šią konferenciją, pritars jo nuomonei, ar bandys rasti būdų, kad ateityje „Keleivis" liautųsi šmeižęs šio krašto lietuvius, tai jau jų reikalas. Mano reikalas pasižymėti užrašuose kaip „informuoja" užjūrio lietuvių spaudą „Keleivio" korespondentas, pritykojęs priglausti ausį prie rakto skylutės ir išgirstus sakinius apdoroti taip, kaip jo „sąžinė" ir „demokratinės" pažiūros reikalauja. Dieve padėk jam ir toliau būti tokiu „objektyviu" mūsų gyvenimo stebėtoju, o aš skubu šluoti prikritusių lapų, kurie jau ne tik pagelto, bet ir gerokai paraudo nuo kaitrios saulutės...

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

„TIESA" APIE TARYBINĘ SANTVARKĄ

Š.m. vasario mėn. daviau užsakymą Kauno m. Stalino rajono Pramonės kombinato cheminei valyklai-dažyklai, esančiai Stalino prospekte, rudai nudažyti tris metrus šviesiai pilkos medžiagos. Priimdama užsakymą, priėmėja parodė man ryškiai rudos medžiagos atkarpą. Prašiau nudažyti tokia pat spalva. Užsakymas buvo priimtas. Išduotame kvite bei užsakymų knygoje taip ir buvo pažymėta: rudai nudažyti medžiagą, įvykdymo terminas — 10 dienų.

10 dienų praėjus, užsakymas dar nebuvo atliktas. Man buvo pasiūlyta dar po 10 dienų. Tuomet skundų knygoje įrašiau pageidavimą, kad užsakymus atliktų laiku. Skundų knygoje daugybė įrašų, kuriuose buvo skundžiamasi dėl blogo šios valyklos — dažyklos darbo. Kartu teko pastebėti, jog nė viename skunde nebuvo jokių pramonės kombinato vadovybės pažymių, leidžiančių spręsti, kad į skundus reaguota.

Nelabai pasitikėdamas pažadais, antrą kartą užsakymo nuėjau maždaug po 15 dienų. Užsakymą radau gatavą, tačiau pamatęs medžiagą, labai nustebau: medžiaga buvo neruda, o juoda. Vėl paprašiau skundų knygos, tačiau šį kartą jos negavau.

„Tiesa", 1954. 6. 30

Dar blogesnėje padėtyje atsiduria motociklininkas, norėdamas atremontuoti savo mašiną. Nuo to laiko, kai 1949 metais buvo uždarytos „Dinamo" draugijos motociklų remonto dirbtuvės, respublikoje nebeliko nė vienos įmonės, kuri priimtų iš gyventojų remontuoti jų mašinas. Tai sudaro palankias sąlygas viskio plauko „specialistams" atlikinėti remontą privačiu būdu. Tokie remontininkai neretai apgaudinėja užsakytojus, pakeisdami naujas detales senomis, arba iš viso sugadindami mašinas.

„ Tiesa", 1954. 6. 3

Nors Vilniaus geležinkelio stotyje ir nesibaigia įvairūs remontai, tunelyje, vedančiame į peronus, po lietaus tebevarva vanduo ant keleivių galvų, o po kojų tebetelkšo vandens klanai.

Yra ir kitų trūkumų, kuriuos galima būtų pašalinti.

Keleiviai, važiuojantieji dizeliniais traukiniais į respublikos sostinę, galėtų tą pačią dieną, atlikti skubius reikalus, grįžti atgal. Deja, ne visada galima iš anksto gauti bilietą nusipirkti. Ankščiau, būdavo, atvažiavęs keleivis čia pat, prie stoties, kioske galėjo nusipirkti bilietą. Dabar to kiosko nebėra. Kitos kasos bilietų tai pačiai dienai nepardavinėja, ir iš anksto apsirūpinti jais nepavyksta.

„Tiesa", 1954. 6. 26

Netrukus prasidės šienapiūtė, o po jos ir žiemkenčių bei vasarojaus piūtis. Kaip gi Tytuvėnų MTS ruošiasi šiems atsakingiems darbams, kokioje būklėje yra derliaus nuėmimo mašinos?

Iki šiol da rvisai nepradėtas šienapiūvių, grėblių, javapiūvių ir kuliamųjų remontas. Vyr. inžinierius drg. Kondratavičius net nežino, kiek yra javapiūvių, nes jos nesuveztos į MTS, o išmėtytos po kolūkius. Šiais metais gauti kūgių krovėjai ir dvi šienapiūvės guli dar neatremontuotos. Daugumo kombainų stovi nuo rudens nevalyti, neišteoti. Juose želia neišvalyti pernykščiai grūdai. Nesant reikiamos priežiūros ir kontrolės, kai kurios kombainų motorų dalys išgrobstytos.

„Tiesa", 1954. 6. 19

„Stulgių" kolūkio kolūkietė Dambrauskienė, daugelio vaikų motina, pabandė ataskaitiniame susirinkime kalbėti apie tai, kad kolūkio pirmininkas Jablonskas ir pavaduotojas Butkevičius švaisto kolūkio turtą, nesąžiningai elgiasi su kolūkiečiais. Po kelių dienų, pirmininko ir jo pavaduotojo Butkevičiaus spaudžiama, valdyba išmetė Dambrauskienę iš kolūkio.

„Stulgių" kolūkyje kritika uždrausta. Čia viską sprendžia ir tvarko viena šeimynėlė. Kolūkių buhalteris Žalandauskas — geriausias Jablonsko ir Butkevičiaus išgėrimų draugas. Pirmininko sesuo Jablonskaitė — saskaitininkė. Pirmos brigados brigadininkas Šapronas — Butkevičiaus švogeris. Antrajai brigadai vadovauja Butkevičienės brolis, kasininke dirba Butkevičienė. Kaip norėdami jie švaisto kolūkio „Šeimynėlės" daržinės prikimštos šieno, nors kolūkio gyvuliams jau nuo žiemos vidurio trūko pašarų. Kolūkyje nekovojama prieš visuomeninio turto grobstymą. Švaistomas kolūkio turtas įvairiais būdais. Kolūkio sunkvežimis siuntinėjamas į Rygą ir Kaliningrada vežioti spekuliantų. Pajamos iš to eina į „šeimynėlės" rankas. Štai, už nuvažiavimą į Rygą gegužės 5 dieną pinigai — daugiau kaip tūkstantis rublių nejnešti į kasą. Kai prieš kelis mėnesius kolūkis pardavinėjo kolūkiečiams kiaules, „šeimynėlės" nariai pirko kiaules žemiau ju savikainos.

Argi Skaudvilės rajono vadovai nemato tokios padėties „Stulgių" kolūkyje?

„Tiesa", 1954. 6. 19

LITERATŪROS VAKARAS

Viena didesnių šio krašto lietuvių kolonija, Bradforde, šį šeštadienį, rugsėjo 18 d., 17 val. ruošia spaudos atgavimo sukakties minėjimą — Literatūros Vakarą, kuris įvyks St. Mary's salėje (East Parade, Bradford).

Ten pat bus ir lietuviškos knygos parodėlė.

TAD ŠĮ ŠEŠTADIENĮ VISI KVIEČIAMI Į BRADFORDĄ!

Bradfordo Syriaus Valdyba.

SOVIETAI STIPRINASI BALTIJOJE

Vokiečių „Die Stimme" Nr. 7. 1954m. rašo, kad Švedijoje jaučiamas tam tikras nerimas dėl Sovietų įtvirtinimų žiedo, sudaryto Pabaltijy. Mat, tarp Gotlando salos ir šių įtvirtinimų tiesia oro linija tėra vos 150 km. Sovietų radarai yra jau seniai apvaldę Baltijos jūrą. Fortifikacijos nuo Karaliaučiaus traukiasi iki Attelio Oeselio saloje. Klaipėda, Liepoja, Pavilsuostas ir Ventspilis turi tokių įtvirtinimų, kurių nesugriaus jokios bombos. Klaipėdoje įtaisyta bazė pov. laivams. Prie šių įtvirtinimų pritaikyta taip pat visa susisiekimo sistema. Okup. Lietuva ir Latvija dabar pavestos „vyr. komandai Kurše", kurios žinioje yra visi kariniai daliniai nuo Karaliaučiaus iki Oeselio. Šie bolševikų įtvirtinimai Kuršo sektoriuje verčia ir švedus imtis didesnių atsargumo priemonių. Tam tikslui sustiprinta radaro sistema Gotlande, o ypač Visbyje. Tačiau oficialiai vieni ir kiti stengiasi pademonstruoti gerus santykius.

„Ar Baltijos jūroje panaikinama geležinė uždanga?" Tokia antrašte „Latvija" Nr. 35 (1954.9.11) skelbia apie naująjį Sovietų potvarkį, kuriuo švedu laivams ateityje leidžiama žvejoti ir iki šiol draudžiamoje 15 jūrmylių zonoje Sovietu valdomame pajūryje. Manoma, kad Maskva tuo nori labiau įsiteikti švedams, kurie nepriklauso prie Atlanto Gynybos Sąjungos. Tuo tarpu danų ir norvegu laivai Sovietų ir toliau traktuojami kaip nedraugiškų valstybių laivai. Pvz., vienas danų laivas, plaukęs net 30 jūrmylių atstu nuo Murmansko pakraščio, buvo apšaudytas dvieju sovietinių karo laivu, kurie paleido į jį 4 salves.

Sovietinio karo laivyno eskadros pasirodymas Šiaurės jūroje, Norvegijos pakrantėse, visoje Skandinavijoje ir plačiame pasaulyje sukėlė nemažą susidomėjimą. Norvegų laivyno admiraliteto nuomone, Sovietai savo manevru galėję turėti du planus: permesti dalį savo laivyno iš Šiaurės jūros į Baltijos jūrą, arba manevruoti pačiame Atlante kaip tik išvakarėse Šiaurės Atlanto pakto valstybių laivynų manevrų, kurie turi netrukus įvykti tarp Šiaurės Norvegijos ir Biskajos įlankos. Čia dar kartą pasireiškia Sovietų „dviejų bėgių" politika: iš vienos pusės sneka apie taiką, iš kitos — demonstruoja savo karines priemones.

Vokiečių „Pressedienst der Heimatvertriebenen" Nr. 20. 1954m. rašo, kad vieno neseniai grįžusio vokiečio inžinieriaus iš Rytprūsių žiniomis, išilgai pajūrį nuo Piliavos iki Palmininkų, kurie Sovietų vadinami „Jarnyj", iki Juodkrantės prie Kuršių marių traukiasi 15 km platumo hermetiškai atitverta draudžiamoji zona. Kuršių Neringa yra atitverta, ir į ją tegalima patekti tik su specialiais leidimais, kuriuos išduoda sovietinė MVD įstaiga Karaliaučiuje. Aplinkui vaizdas esąs nykus, rusų civilių esą maža. Beveik visose Sembų krašto svarbesnėse vietovėse veikia Sovietų greitieji teismai, kurie per kelias minutes gyventojus, ypač jei tie iš bado mėgina ką „susiorganizuoti" iš sovietinių sandėlių, vidutiniškai nubaudžia nuo 5 iki 10 metu sunkiuju darbu kalėjimo.

Vokiečių spaudoj pasirodė ir daugiau naujų pranešimų apie Klaipėdą, kad ji paversta stipria Sovietų karine baze. Pasibaigus Klaipėdoje kautynėms, rašoma, Klaipėdoje buvo išlikęs tik kas ketvirtas namas nesugriautas ar neapardytas. Prieš kiek laiko Vokietijos sovietinės zonos žinių agentūra ADN paskelbė pranešimą apie naują miesto kvartalą, sugrupuotą apie „Aušros" kino teatrą. Tai greičiausiai naujosios žvejų sodybos Smeltėje. Liepojaus gatvę bolševikai nori padaryti „pavyzdine gatve" — Berlyno Stalino alėjos pavyzdžiu. Po karo uostą atstatė daugiausia vokiečiu karo belaisviai ir civiliai. Pirmieji į Klaipėdos uostą įplaukė Sovietų ir suomiu laivai, prie kuriu prisidėjo ir iš rytinės zonos „Vorwaerts". Sovietų laivų įgulu nariams buvo leista tik 1949 m. išlipti į krantą, nors kapitonai ir karininkai ta teise naudojasi jau anksčiau. Vokiškai kalbant Klaipėdoje girdėti labai retai, nors ta kalba nėra uždrausta.

PABALTIJO SANTARVĖ

(Atkelta iš psl. 1)

ti trijų Baltijos valstybių užsienio reikalų ministerių reguliari konferencija.

Tačiau okupuodama Lietuvą, Estiją ir Latviją Maskva nesugriovė Baltijos valstybių santarvės.

Vykdydami savo vyriausybių pavedimą, trijų Baltijos valstybių diplomatiniai atstovai nuo pat okupocijos pradžios nuolat tarpusavy bendradarbiavo ir bendradarbiauja, pastoviai tardamiesi, tuo žymiai prisidėdami prie savo kraštų laisvės bylos gynimo veiksmingumo. 1952 m. birželio 27-30 d. Londene įvykusi Lietuvos, Estijos ir Latvijos diplomatinių atstovų konferencija su pasitenkinimu konstatavusi, kad glaudus Baltijos valstybių bendradarbiavimas yra davęs vertingų rezultatų ir yra naudingas visiems trims kraštams. Baltijos valstybių diplomatiniai atstovai rado reikalingu ir pageidautinu, kad jų bendradarbiavimas būtų toliau plėčiamas ir stiprinamas. Jie taip pat pareiškė savo įsitikinimą, kad ši Baltijos valstybių sąjunga, sulaukus išlaisvinimo valandos, turėtų būti labai glaudi ir kad šios glaudžios sąjungos koncepcija būtų plačiai populiarinama ir jų tautiečių visuotiniai priimta.

Bet nevien užsienyje lietuviai, estai ir latviai liko ištikimi Baltijos valstybių santarvei.

Ši Baltijos tautų santarvė buvo vykdoma taip pat pačių jų okupacijose esančių kovojančių kraštų. Jau vokiečių okupacijos metu trijų tautų rezistencinės vadovybės buvo nustačiusios tarpusavio kontaktus, turėjo konferencijų ir atliko bendrų žygių ir darbų. Jau tada, prieš dešimts metų, trijų tautų pogrindžio vadovybės kreipėsi į Vakarų pasaulį sutartu jungtiniu pareiškimu keldami savo tautų nepalaužiamą valią būti laisvomis ir nepriklausomomis.

Man tada teko didelė garbė tuometinės Lietuvos pogrindžio vadovybės vardu: Vyriausio Lietuvių Komiteto, 1943 m. lapkričio 18 d., Latvijos nepriklausomybės dieną, Rygoje šį bendrą pareiškimą sutarti. Praleistos tada valandos su tais, kurie tuomet vadovavo Latvijos pogrindėiui, jų tarpe vėliau Stutthofo kacete kalėjusiam prof. Konstantinui Čakste, ir aptarimas mūsų tautų glaudesnis santarvės ateityje įgyvendinimo lieka vieni brangiausų prisiminimų.

Ir po to Baltijos tautas jungė bendra kova ir bendros aukos. Tas pats gyvenimas, bendras likimas ir bendra kova įrodė prieš 20 metų sudarytos Lietuvos, Estijos ir Latvijos santarvės ir bendradarbiavimo sutarties gajumą. Ji pratęsiama „tyliu sutikimu" tol, kol Lietuvai, Latvijai ir Estijai nepriklausomybę atgavus, ši santarvė ir bendradarbiavimo sutartis bus praplėsta ir įgyvendinta dar glaudesnė trijų Baltijos valstybių sąjunga.

S. Žymantas

LIETUVIŲ PARODA SAO PAOLYJE

Š.m. rugpjūčio 21 d. Sao Paolyje, Brazilijoje, Sao Paolo miesto 400 metų įkūrimo sukakties proga atidaryta tarptautinė paroda. Į iškilmes susirinko didžiulė žmonių minia. Atvyko Sao Paolo prefekto pavaduotojas pulk. Porfirio da Paz, Sao Paolo kardinolas don Carlos Carmero de Vasconeselos Motta, visa eilė aukštų valdžios pareigūnų, diplomatinio ir konsularinio korpo nariai ir kt. Sao Paolo gubernatorių prof. Dr. Lucas Nogueira Garses pasitko Sao Paolo įkūrimo 400 m. sukakčiai paminėti komisijos pirmininkas Guilherme de Almeida ir kt. Centrinėje parko aikštėje, Brazilijos himną griežiant, buvo pakelta valstybinė vėliava. Tuo pačiu metu pulk. Porfirio da Paz iškabino Sao Paolo miesto vėliavą, o kartu su ja pakilo ir kitos 26-rių parodoje dalyvaujančių valstybių vėliavos, tarp ju ir Lietuvos trispalvė. Parodos atidarymui ir iškilmių pradžiai atžymėti buvo duota 400 šūvių salvė. Paskum S. Paolo gubernatorius, lydimas aukštu pareigūnų, ėmė lankyti parodos paviljonus. Lietuvos paviljone jį sutiko konsulas A. Polišaitis ir kt., kurių palydėtas gubernatorius susipažino su parodos eksponatais ir pareiškė jais savo pasigėrėjimą. Vizito metu p. Remenčienė įteikė gubernatoriui išleista brošiūra, perrišta tautine juostele. Ta proga uvo išleistas leidinys su paaiškinimais. Tik kažkodėl įdėtas per senas Lietuvos žemėlapis, kuriame Vilnius pavaizduotas dar lenkų okup. Lietuvos teritorijos dalyje.

„FARMERIJ" APLANKIUS

Gerokai pasirangę vingiuotais ir vis į augštį kylančiais Warwickshir'o plentais, sustojome prie jauno, dailiai nuaugusio miškelio, pro kurį siauras keliukas vedė į medžių pavėsyje paskendusią farmą — Hinton House. Tai gražus beveik šimto akrų ūkis, kuris dar neseniai priklausė vienam anglų turtuoliui. Senoviško stiliaus dvidešimties ar dar daugiau kambarių vila del savo prabangaus įrengimo galėtų drąsiai tikti bet kurio lordo vasaros rezidencijai.

Faktiškąjį ūkio valdytoją, dar iš seniau pažįstamą, p. Jagminą randame lauke ant burzgiančio traktoriaus. Jis patyrusiai vairavo šį moderniską ūkio „arkliuką", kuris nepailsdamas vilko paskui save didelį trivagį plūgą. Čia pat aplinkui ganėsi graži pieningų karvių banda.

Palikęs „arklį" ilsėtis, patraukėm apžiūtvenkinį, atėjome į sodą. Bebaigiančios rėti ūkį. Apsukę laukus, miškelį, parką ir nokti slyvos, obuoliai ir kriaušės lenkė medžių šakas prie žemės. Daugybė agrastų ir serbentų krūmų. Rodydamas ranka į moderniską šiltnamį ir šiltadaržius, p. Jagminas pareiškė:

— Matote, niekas šičia neséta ir nesodinta. Nebuvo kam. Šį ūkį valdome dar tik pirmi metai. Tuo tarpu jame tik mano vieno dvi darbo rankos. Be to, daržai mažame kieky neduotų ir pelno.

— O kas numatoma ateity?

— Tai priklausys nuo aplinkybių. Tuo tarpu viskas koncentruojama į pieno ūkį. Ganyklų sąskaiton gali prisieiti net sodo išsižadėti...

Lyg ir patvirtindamas savo praktiškus išvedžiojimus, p. Jagminas atvedė į karvides. Įdomiausios melžimo patalpos. Melžiama, žinoma, mašina — po dvi karves iš karto. O švara, kaip seklyčioj. Visos karvės nuolatinėj tbc kontrolėj. Tuo būdu pieno kaina didesnė.

— Karvės tuo tarpu vienintelis ūkio pajamų šaltinis, — sako šeimininkas. — Jų reikės daugiau ir geresnių.

Einant per kiemą, į akis krenta didžiulio dviaugščio namo griuvėsiai, kurie vienu savo galu remiasi į gyvenamąjį namą.

— Kokia čia nelaimė ištiko? — klausiame nustebę.

— Jokios, — atsako šypsodamasis šeimininkas. — Laiko turėdamas, griaunu šį man nereikalingą keturiolikos kambarių namą. Kitą sykį kai atvažiuosit bus su žeme sulyginta...

Žiūrime į vienas kitą ir nieko negalim suprasti. Matydamas mūsų nustebimą, p. Jagminas paaiškino:

— Matote, čia ne miestas, kambarių neišnuomosi. Tuo tarpu už šį pastatą reikia mokėti šimtą svarų mokesčių per metus. Ir dar išlaikymo išlaidos. Tokie čia įstatymai: mokesčiais apdedama ne žemė, bet trobesiai.

— Bet čia galėtų būti lietuviška prieglauda, mokykla...

— Aš šitų dalykų negaliu suorganizuoti. Ir kažin, ar kas nors iš viso kaime juos organizuotų. O laikas bėga ir mokėti reikia. Ūkis, kaip matot, taip pat yra biznis. Be to, man dar lieka ši didžiulė vila ir dar dvi cottages, kekviena pa du butus. Gal prisieis vieną ir iš jų parduoti, nes stovi toliau nuo sodybos, prie plento.

Nepajėgėm priešintis p. Jagmino logiškiems išvedžiojimams. Kas buvo naudinga milionieriui, tas gali būti našta lietuviškam ūkininkui.

Apžiūrėję buvusio savininko labai ištaigingai įrenktus kambarius, susėdom prie malkom traškančio židinio, padaryto iš brangaus itališko marmuro (Tokių židinių čia ne vienas ir ne du). Belaukiant kol bus paruošta užkandžiai, p. Jagminas nupasakojo tą ilgą ir nelengvą kelią, kurį jis turėjo praeiti nuo paprasto ž. ūkio darbininko iki šito ūkio dalininko. Nors faktiškai ūkis yra dvieju savininku nuosavybė, tačiau ūkio darbai ir projektai guli beveik išimtinai ant jo vieno pečių. Be daugybės grynai ūkiškų klausimų p. Jagminas mielai pareiškė savo samprotavimus ir bendraisiais klausimais. Pvz., del ūkio dydžio, jis mano:

— Kuo didesnis, tuo geriau. Mažas ūkis, palyginti, yra brangesnis ir mažiau pelningas. Aš pats jau gyvenu trečiam ūky, bet manau, kad ir šis dar nepakankamai didelis ir todėl gal nepaskutinis.

— Kuri ūkio šaka yra pelningiausia?

— Manau, kad pieno ūkis. Jis duoda nuolatines neblogas pajamas ir, palyginti, mažai reikalauja darbo jėgos.

— Ar žemės ūkis iš viso duoda pelno?

— Geras ūkis siekia ne pelno, bet kapitalo padidėjimu. Grynas pelnas ūkiui yra nuostolingas, nes nuo jo reikia mokėti pajamų mokestį. Todėl geriausia yra didinti ūkio kapitalą — žemę, gyvą ir negyvą inventorių, kurį visada, esant reikalui, galima paversti į pinigus.

— Kaip žiūrit į sumanymą įsigyti bendrą lietuvių ūkį?

— Sumanymas yra geras, nes vienam sunku tiek sutaupyti, kad galėtum ūkį nusipirkti. Tik reikia žiūrėti dvieju dalyku: turėti gerai nusituokiantį ir sąžiningą ūkio vedėją ir nepersikrauti perdaug skolu.

Nepajutome, kaip saulutė jau nuslinko už parko medžiu, ir reikėjo ruoštis grįžti į namus. Palinkėję geriausios kloties, atsisveikinome lietuvį ūkininką — pionierių.

J. L.

WHO ARE YOU?

— kam vargti ir erzintis kai negali į šį klausimą atsakyti geram kaimynui ar bičiuliui anglui...

— kam tas rūpestis... **jeigu** už 2/6 įsigijęs anglų kalboje išleistą — **BULLETIN**

— be vargo, davęs pasiskaityti, atsakysi į visus jam rūpimus klausimus...

— kada į Angliją atvyko pirmasis lietuvis?
— kuri iš 12-kos tremtinių bendruomenių Anglijoje geriausiai įsikūrusi?
— kas tai yra C.C.C.R.W.O. ir kokie jos tikslai?
— koks dabartinis tremtinių skaičius Anglijoje?
— ir daug įvairių, iki šiol nežinotų, bet svarbių žinių.

NEBŪKITE PASKUTINIAIS! Todėl dar šiandien užpildykite žemiau pridėtą atkarpėlę ir **PASIŲSKITE!**

NIDA PRESS
3, Southern Row,
London, W. 10. 1954. IX. 9.

Prašau man prisiųsti ..... egzemplioriu/ius angliško leidinio — **BULLETIN** — už kurį/iuos pridedu ..... sumoje Postal Orderį.

Parašas ....

Adresas ....

....

EUROPOS LIETUVIS — THE LITHUANIAN WEEKLY. Redaguoja B r. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W. 11. Telef. PARk 9699. Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams — 35 šil., 6 mė n. — 20 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris — 1 šil. Leidžia — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Ce ntro Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių Pirmininkai: Vokietijoje — Pr. Zundė, Prancūzijoje — O. Bačkienė, Belgijoje — P. Sekmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis, Italijoje — kun. V. Balčiūnas, Danijoje — J. Slašinskas, Austrijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 43, Holland Park, London, W. 11. Telephone: PARk 9699.